SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 118, ЧИСЛО 10, П'ЯТНИЦЯ, 11 БЕРЕЗНЯ 2011 РОКУ | 1893 | Vol. 118, No. 10, FRIDAY, MARCH 11, 2011 | $1.00

Світлій пам'яті Великого Кобзаря України

До 150-річчя смерти Тараса Шевченка

Живий дух його заповітів

Щороку у березні вшановуючи, разом з усім українським народом і світовим українством, пам'ять великого сина України Тараса Шевченка, наша союзова громада має ще й особливий привід до відзначення Шевченківських днів, особливий сентимент до безсмертного імені Поета-Пророка: Т. Шевченко – патрон Українського Народного Союзу.

Вже перше число нашої „Свободи", датоване днем 15 вересня 1893 року, вгорі над назвою газети проголошувало цю шевченківську програму національного виживання: „В своїй хаті – своя правда і сила, і воля". А далі ця програма істотно доповнювалась і цим непроминальним Шевченківським рядком: „Учітеся, брати мої, думайте, читайте – і чужому научайтесь, свого не цурайтесь".

Як близько брали до серця Шевченкові заповіти наші попередники – піонери української іміґрації на Північно-американському континенті, свідчать сотні сторінок „Свободи" і тисячі її публікацій. У ч. 1, з 1 січня 1914 року – Ювілейного Шевченківського року – газета писала:

„Сто літ минає від хвилі, коли прийшов на світ наш незабутній Тарас. Сто літ минає від хвилі, коли український народ дав свого найбільшого мужа. І сей рік столітніх роковин Кобзаря повинен бути для нас найбільшим народним святом.

Вся соборна Україна лагодиться зустрінути се найбільше народне свято якнайвеличавішим обходом.

І ми тут, на чужині, не сміємо остати позаду наших братів в ста-

(Закінчення на стор. 9)

П'ять пам'ятників на Чернечій горі

Життя і творчість Тараса Шевченка – джерело пізнання, з якого усі ми черпаємо впродовж усього життя, а воно залишається невичерпним і збагачує мудрістю усе нові покоління.

Сьогодні ми розповімо історію пам'ятних знаків на могилі Т. Шевченка за книгою „Святиня" відомого шевченкознавця Зінаїди Тарахан-Берези з Канева.

Дерев'яний хрест

Коли Т. Шевченка поховали на Чернечій горі, художник Григорій Честахівський, який домігся поховання поета у Каневі, разом з мешканцями Канева, Хмільної і Пекарів почав насипати високу могилу. З міста привезли на возі чотириметровий дубовий хрест, який виготовив Степан Кутах.

16 червня 1861 року впорядкування могили було закінчене, і 20 червня Г. Честахівський в листі до Федора Черненка – приятеля Т. Шевченка, зробив начерк могили. Значно пізніше Варфоломій Шевченко, троюрідний брат поета, обклав могилу камінням у 1867 році. Спершу могила була обкладена дерниною.

Новий дубовий хрест

Іван Нечуй-Левицький 19 липня 1880 року відвідав Чернечу гору і записав свої враження: „...Серед нагірної невеличкої рівнини... високий дерев'яний хрест, поставлений на довгій, з чотирма углами могилі, складеній з каміння двома терасами і присипаній зверху землею... Хрест стояв високо і чорнів, як намальований, проти синього неба... На хресті... повирізувані прізвища туристів, побувавших на могилі. Але негода й неублаганний час постирали ті надписи, як і саму білу фарбу з хреста". Шевченкова могила вже починала руйнуватися – і спостережливе око письменника не могло не помітити цього.

У 1882 році Тарасову гору відвідав письменник Михайло Старицький. До глибини душі схвилював його занедбаний вигляд Кобзаревої гробниці. Свій гнів та обурення до винуватців цього він вилив у вірші „На роковини Шевченку":

(Продовження на стор. 8)

Міжнародна громадськість розглядає можливості втручання в лібійську кризу

БРЮСЕЛЬ. – Керівництво НАТО покищо не має наміру втручатись у ситуацію у Лівії. Про це Генеральний секретар Альянсу Андерс фоґ Расмюссен заявив під час прес-конференції7 березня. Разом з тим він повідомив, що НАТО готується до будь-якого перебігу подій, і якщо провідник лібійського режиму Муаммар Каддафі продовжуватиме систематичні напади на мирне населення, міжнародна громадськість не стоятиме осторонь.

Бої у Лівії тривають вже третій тиждень. Обидві сторони – повстанці та проурядові сили – проголошують, що саме вони беруть гору. Протягом минулої суботи і неділі повстанці втратили контролю над містом Бен Джавад. Лібійське телебачення також повідомило, що сили, лояльні до М. Каддафі, відбили ще кілька міст в східній та західній частинах країни. Речник опозиції Ваніф Бау Ханада ці твердження спростовує: „Революціонери продовжують контролювати раніше звільнені території, урядові повідомлення є неправдивими. Сили Каддафі перебувають зовсім не там, де вони кажуть, і журналісти можуть в цьому переконатися на власні очі".

Повстанці контролюють територію навколо порту Рас Лануф, який є критичним у видобутку та експорті лібійської нафти. Вони кажуть, що їм вдалося відбити кілька повітряних атак.

Надходять повідомлення, що повстанцям також вдалося відбити атаку на місто Завія, що на заході від Триполі. У самому Триполі можна почути постріли, але наразі столиця перебуває під міцною контролею уряду М. Каддафі.

У неділю, 6 березня, прихильники лібійського диктатора вийшли на вулиці столиці, аби продемонструвати свою відданість владі. Військові аналітики кажуть, що у Лівії зараз жодна зі сторін не здатна отримати перевагу.

Все більше голосів лунає у підтримку запровадження зони, вільної від повітряних летів над територією Лівії. Це може припинити повітряні атаки та допомогти повстанцям швидко зайняти решту території Лівії. За словами сенатора-республіканця Джона Маккейна, це буде для М. Каддафі сиґналом, що Президент Барак Обама серйозно мав на увазі, що лібійський диктартор має піти.

Проте річ ось у чому: аби знешкодити лібійську систему повітряної оборони необхідне вторгнення на територію Лівії. А збитий військом М. Каддафі американський літак міг би стати для нього серйозною пропаґандистською перемогою. Представники Державного департаменту США кажуть, що мають існувати більш ефективні та дешевші шляхи дії в цій ситуації, серед них – таємне забезпечення повстанців зброєю.

Серед можливих кроків – встановлення апаратури на літаках, що літають поруч з територією Лівії, яка б знешкоджувала глушіння мобільної комунікації між повстанцями. Утім, успішне запровадження більшости кроків, що зараз розглядаються, займе кілька тижнів, а то й місяців. *(„Голос Америки")*

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

У ВР створено партійну групу „Наша Україна"

КИЇВ. — У Верховній Раді створено партійну групу „Наша Україна", повідомив 2 березня у парляменті голова політичної ради „Нашої України" Валентин Наливайченко. Він зазначив, що до цієї групи увійшли 11 народних депутатів: Станіслав Аржевітін, Володимир В'язівський, Лілія Григорович, Володимир Карпук, Юрій Ключковський, Микола Кульчинський, Віктор Матчук, Григорій Омельченко, Андрій Парубій, Зіновій Шкутяк, Петро Ющенко. Головою партійної групи обрано З. Шкутяка. Як наголосив В. Наливайченко, „ми виокремлюємо нашу групу, щоб чітко окреслити присутність партії „Наша Україна" у парляменті. Представлена тут група є єдиним виразником позиції „Нашої України" у Верховній Раді (ВР), ми переходимо межу між минулим і майбутнім, залишаючи чвари, зрадництво і „тушки", все те, що заважає нормальному розвиткові нашої держави, за межею і в минулому. Для нас головне – майбутнє". Він зазначив, що саме ці представники партійної групи мають започаткувати процес об'єднання опозиції в парляменті України, і підкреслив, що група виступає з вимогою забезпечити керівництвом ВР голосування кожного народного депутата у парляменті особисто. Він також наголосив, що група вимагає створити тимчасову слідчу комісії у ВР „для того, щоб зупинити побудову поліцейської держави в Україні, для того, щоб звільнити політичних в'язнів". Крім того, завданням групи буде зупинення „антинародних, антисоціяльних реформ, в першу чергу пенсійних новацій уряду Миколи Азарова і Сергія Тігіпка". В. Наливайченко зазначив, що група визнає, що, „на жаль, фракція „Наша Україна – Народна самооборона", як така, розвалена". Він наголосив, що група співпрацюватиме з тими народними депутатами, „хто не зрадив своїх виборців, хто не увійшов до так званих „тушок" або до так званої провладної більшости". (*УНІАН*)

Заява СКУ з приводу відходу Патріярха УГКЦ Кардинала Л. Гузара

ТОРОНТО. — 10 лютого на прес-конференції у Києві Патріярх Української Греко-Католицької Церкви кардинал Любомир Гузар оголосив, що Святіший Отець прийняв Його зречення з уряду Глави Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ). З приводу рішення Патріярха про відхід від влади в Церкві, Світовий Конґрес Українців (СКУ) 24 лютого висловив йому щиру вдячність за ревне багаторічне служіння своєму народові та Церкві. Українці завжди відчували його духовну присутність та підтримку. Його мудре пастирське слово було надійним дороговказом для українців усього світу в духовному житті, у відбудові та утвердженні Незалежної України. СКУ вірить, що і після відходу від керівництва УГКЦ Патріярх Любомир Гузар буде продовжувати служити своїй Церкві і українському народові молитвами і великим досвідом. (*Світовий Конґрес Українців*)

Українці Австралії вимагають від В. Януковича припинити репресії

АДЕЛАЙДА, Австралія. — Українська діяспора в Австралії висловлює глибоку тривогу з приводу численних порушень прав і свобод в Україні за перший рік президентства Віктора Януковича. Про це йдеться в заяві Союзу Українських Організацій Австралії, яку цитує 6 березня прес-служба „Народної самооборони". „З першого дня на посаді глави держави В. Янукович порушив чинне законодавство, Конституцію й президентську присягу перед усім народом", – уточнюють представники діяспори. „Почавши від розширення власних повноважень, він став здійснювати новий курс політики, який різко відходить від політичних здобутків попередніх національних урядів", – зазначається в заяві. Громада вимагає від Президента та уряду дотримуватися Конституції, захищати державний суверенітет і територіяльну цілісність України та обороняти права та свободи усіх українців як у своїй державі, так і за її межами. На думку діяспори, влада повинна шанувати „право опозиції на самоорганізацію та відмовитися від репресій опозиційних політиків". Українці Австралії закликають Президента „забезпечити свободу думки, слова і пересування в Україні, припинити силуваний курс на поновну русифікацію та радянізацію системи освіти". (*„Українська правда"*)

СПУ закриває своє приміщення – на знак протесту

КІРОВОГРАД. — Народний депутат України, голова Спілки письменників України (СПУ) Володимир Яворівський заявив про закриття у березні приміщення Спілки на знак протесту проти дій влади. Про це він повідомив 24 лютого в Кіровограді. „Прийнято рішення на весь березень закрити будинок Спілки письменників України на замок. З бюджету на її утримання не виділяється жодної копійки. Крім того, арештовано рахунки всіх підприємств, які орендують деякі приміщення Спілки, щоб вони не змогли з нами розрахуватись", заявив В. Яворівський. Депутат підкреслив, що члени Спілки змушені вдатись до такого кроку на знак протесту проти дій влади. „Хто, як не письменники, повинні виступити рушійною силою опозиції", – переконаний він. В. Яворівський згадав, як Віктор Янукович ще до початку свого президентства говорив про наявність потенційного покупця приміщення Спілки письменників України. (*УНІАН*)

Справа на Ю. Тимошенко має 180 томів

КИЇВ. — Екс-прем'єр Юлія Тимошенко заявила, що їй дали 1 березня в Генпрокуратурі для ознайомлення 180 томів кримінальної справи про виплату пенсій. Про це Ю. Тимошенко написала у своєму „Твіттері", перебуваючи 1 березня у Генпрокуратурі. Екс-прем'єра звинувачують, зокрема, у виплаті пенсій з грошей, виділених Україні в рамках Кіотського протоколу. Ю. Тимошенко заперечує ці звинувачення і запевняє, що всі гроші перебувають на рахунках уряду. Водночас на її сайті з'явилися обіцянки, що парляментська опозиція наполягатиме на ухваленні антикорупційних заходів, на противагу тим, які були запропоновані владою. На думку Ю. Тимошенко, владні ініціятиви спрямовані на пошук корупціонерів серед пересічних громадян. „За відсутности правосуддя хочуть з кожного пересічного громадянина зробити корупціонера, а для посадовців цими законами дається право робити все, що вони хочуть," – вважає екс-прем'єр. (*Бі-Бі-Сі*)

Україні виділили національний домен „УКР"

КИЇВ. — Міжнародна корпорація імен та адрес в Інтернеті „ICANN" ухвалила рішення про виділення Україні національного домена „УКР". Про це 2 березня повідомили у прес-службі Державного аґентства з питань науки, інновацій та інформації України. „Отримання національного домена Україною – подія світового маштабу в Інтернет співтоваристві", – наголосив голова аґентства Володимир Семиноженко. Подібне рішення є важливим кроком на шляху побудови в Україні інформаційного суспільства. Відтепер інформаційні ресурси стануть доступнішими, оскільки можна буде користуватися українською мовою. Він також повідомив, що перехід на національний домен потребує відповідного підготування технічної інфраструктури. Ця робота вестиметься Координаційною радою Українського мережевого інформаційного центру, який створено в 2003 році. (*УНІАН*)

У Збройних силах України – понад 50 тис. жінок

КИЇВ. — У Збройних силах України (ЗСУ) проходять службу та працюють понад 50 тис. жінок – близько 17 тис. жінок-військовослужбовців та майже 34 тисячі працівників ЗСУ. У Департаменті преси та інформації Міністерства оборони України серед жінок-військовослужбовців 8 відс. – офіцери та 89 відс. – жінки, які проходять військову службу за контрактом. 356 дівчат навчаються у вищих військових навчальних закладах. Майже 300 з понад 2,000 військовослужбовців, які щодня заступають на бойове чергування з протиповітряної оборони – це жінки: пляншетисти, радіотелеграфісти, зчитувальники, телефоністи, диспетчери, метеоспостерігачі. За 19 років миротворчої діяльности України у складі національних миротворчих континґентів проходили службу 28 українських військовослужбовців-жінок. Жінки проходять службу та працюють в усіх видах і родах військ Збройних сил України. Найбільше вони представлені у частинах і з'єднаннях Сухопутних військ та Повітряних сил ЗСУ. (*УНІАН*)

Донецька міськрада надає перевагу російській мові

ДОНЕЦЬК. — Донецька міська рада нехтує законом „Про мови", використовуючи в офіційному діловодстві лише російську мову. Про це кажуть місцеві громадські діячі. Вони заявляють про порушення закону, адже державною мовою в Україні є українська. Чому про це мовчить міська прокуратура? Хоча в побуті донеччани частіше використовують російську мову, частина громадян надає перевагу українській мові і скаржиться на те, що місцеві чиновники не хочуть з ними спілкуватися державною мовою. Протягом трьох років громадська організація „Спілка будівельників Донбасу", що відстежує земельні конфлікти у Донецьку, веде переписку з Донецькою міською радою, і за цей час жодного разу не отримала відповіді на свої звернення українською мовою. „Усі наші запити ми робимо українською, але завжди нам відповідали російською. Ми також робили зауваження Донецькій міській раді, що там повинні відповідати тією мовою, якою ми робимо запит. Але вони відповіли, що в них є місцевий нормативно-правовий акт, який дозволяє використовувати російську мову в діловодстві. Така неповага до людей, така неповага до законів – це, безумовно, прецедент", – сказала 7 березня голова організації Наталя Кашкевич. Для Донецької міськради внутрішній документ має силу більшу, ніж Закон України. (*Радіо „Свобода"*)

Політика В. Януковича виглядає як реґрес демократії

ВАШІНҐТОН. — Президент України Віктор Янукович може зробити вибір: або продовжувати нинішню політику, яка зменшує можливості для інтеґрації України в Европу, або „відновити позитивний імпульс у взаєминах між Україною й Европою". Таку думку висловили старший науковий співробітник Інституту Брукінґза, третій Посол США в Україні Стівен Пайфер та старший віце-президент американського Інституту миру, шостий Посол США в Україні Вілям Тейлор. Про це йдеться у їхній статті „Перший рік В. Януковича" в газеті „The New York Times" від 1 березня. „Під час публічного виступу у Вашінґтоні 14 лютого 2011 міністер закордонних справ Костянтин Грищенко висловив красномовні арґументи на захист останніх подій у сфері демократії в Україні. До його чести, наступного дня він обговорив це питання на зустрічі у „Фрідом Гавс". Скоріш за все, правда десь посередині між картиною, яку малюють українські дипломати, та тією, що її зображують внутрішні критики В. Януковича, – зазначають автори статті. – Але той факт, що міністер закордонних справ відчував, що він повинен зосередити свої коментарі на внутрішній політичній арені України, є відображенням враження в Европі та США, що Україна відвернулась від демократії в европейському стилі". „Европейські й американські посадовці повинні дати зрозуміти президентові більш чітко – відверто, так щоб не було неправильно витлумачено нюанси – що політика його адміністрації виглядає як реґрес демократії. Вони також повинні дати йому чітко зрозуміти, що продовження такого курсу розчарує доброзичливців України по всьому світу та призведе до збільшення відстані між Україною й Европою", – зазначають вони. (*Радіо „Свобода*)

Україна відзначила 140-річчя від дня народження Лесі Українки

ЛУЦЬК. – 25 лютого у Волинському національному університеті відбулась урочиста академія з нагоди 140-річчя від дня народження Лесі Українки. Було показано кадри з фільму Миколи Мащенка про українську поетесу „Іду до тебе“. В університеті відкрито ювілейну виставку „У піснях наших завжди сіятимуть зорі“, на якій експонуються особисті речі Лесі Українки.

Директор Інституту філософії ім. Григорія Сковороди Мирослав Попович прочитав публічну лекцію, було представлено книгу „Апологія модернізму: обрис XX ст.“ професора Києво-Могилянської академії Віри Агеєвої.

Вчений секретар Науково-дослідного інституту Лесі Українки Сергій Романів презентував ювілейне видання творів Лесі Українки „Волинський скарб“. Закінчилася урочиста академія літературно-мистецькою композицією, яку підготували студенти Інституту мистецтв. Опісля відбулося покладання квітів до пам’ятника Лесі Українки.

Балет „Лісова пісня“ показав у Луцьку Донецький національний академічний театр опери і балету ім. Анатолія Солов’яненка, а виставу „Голгофа“ за драмами Лесі Українки – Національний академічний драматичний театр ім. Івана Франка з Києва.

2011 рік на Волині оголошено „Роком Лесі Українки“. З цієї нагоди буде впорядковане озеро Нечимне до того стану, який воно мало при житті поетеси, реставровано музей у Колодяжному, в Луцьку буде встановлено погруддя Лесі Українки.

Обласний благодійний фонд „Рідна Волинь“ спільно з обласною організацією Національної спілки письменників України заснував літературну премію ім. Родини Косачів за книги для дітей.

У Палаці культури Луцька відбувся V Всеукраїнський конкурс хорового мистецтва ім. Лесі Українки. *(„День“)*

* * *

НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКИЙ, Житомирська область. – У місті, де народилася та прожила майже дев’ять років Леся Українка, створено два літературно-меморіяльних музеї у помешканнях, які винаймала родина Косачів. Працівники музеїв відтворили кімнати за спогадами родини Косачів та їхніх численних друзів. З-поміж речей, які були у вжитку Косачів, автентичні лише стілець до рояля та скриня. Під час ремонту вдалося на горищі відшукати іграшку – дерев’яну праску. Експертиза засвідчила, що це річ Лесиного часу. Джерело – місце постійних прогулянок малої Лесі – тепер називають Лесиним.

Було презентовано екскурсійний маршрут „Мала батьківщина Лесі Українки“. У бібліотеках міста відкриті книжково-ілюстративні виставки, виставки-портрети, в інтернеті розміщена віртуальна виставка „Поетеса зламу століть“. В музеї родини Косачів були виставлені картини художників - членів групи Пулинського земляцтва з селища Червоноармійське, також відбулася науково-практична конференція. *(„5-канал“, УНІАН)*

* * *

ЛЬВІВ. – До дня народження Лесі Українки було показано чотири вистави „Лісова пісня“. Три театри показали свої вистави в рамках Всеукраїнського театрального фестивалю „Ні, я жива, я буду вічно жити!“, який тривав 25-27 лютого у Львівському муніципальному театрі. Ще одну „Лісову пісню“ було представлено у театрі ім. Леся Курбаса.

З 16 по 28 лютого у Львівській центральній міській бібліотеці ім. Лесі Українки відбулися презентація збірки дитячої письменниці Дарії Іваницької „Леся Українка –

(Закінчення на стор. 9)

КИЇВ. – Біля пам’ятника Лесі Українці відбулось віче активістів Української народної партії, Конґресу Українських Націоналістів та інших.
Фото: Олена Білозерська

140 рядків поезії для Лесі Українки

КИЇВ. – Оскільки до 140-річчя від дня народження Лесі Українки влада, попри свої обіцянки, не провела жодних меморіяльних заходів, видавництво „Смолоскип“ 25 лютого зорганізувало читання „140 рядків для Лесі Українки“, що відбулися біля її пам’ятника. Ідея акції належить давньому „смолоскипівському“ лавреатові, поетові, прозаїкові і громадському активістові Сергієві Пантюкові, організаційну підтримку надали „Смолоскип“ і брати-видавці Віталій та Дмитро Капранови. Сама ж суть читань полягала в тому, що сучасні українські поетеси по черзі читали вірші Лесі Українки та власні поезії.

З читаннями виступили Наталка Позняк-Хоменко, Ірина Шувалова, Богдана Матіяш, Олена Максименко, Світлана Богдан, Карина Тумаєва, Світлана Яблонська, Катерина Луганська, Оксана Блажеєвська й Олена Степаненко. Більшість з них – лавреатки літературного конкурсу видавництва „Смолоскип“.

Було холодно, вітряно і сіявся сніг. Усе ж акція „140 рядків для Лесі Українки“ привернула увагу засобів масової інформації. Послухати прийшло також багато киян.

Якщо умовно порівняти тексти Лесі Українки та її нинішних колеґ, в око впадало врізноманітнення тематики віршів, зменшення „концентрації“ ліризму, посилення мелодійної ориґінальности, але спадання емоційної напруги. Можна було б зауважити поширення верлібру в творчості сучасних поеток, якби Б. Матіяш під час свого виступу якраз не прочитала верлібр Лесі Українки. Особливо увиразнилися прямі посилання нинішніх авторок на творчість Лесі Українки.

Олег Коцарев

Поетеса Оксана Блажеєвська та організатор акції Сергій Пантюк.

Лавреати „Смолоскипа“ біля пам’ятника Лесі Українці (зліва): Ірина Шувалова, Олег Коцарев, Карина Тумаєва.

Ювілей Лесі Українки відзначили за кордоном

ТБІЛІСІ. – У Національному архіві Грузії 22 лютого відкрилась виставка „Леся Українка і Грузія“, організована Національним архівом Грузії і Посольством України в Грузії.

На виставці, яка тривала три дні, були представлені фотографії з життя Лесі Українки, а також її листи, що зберігаються в Національному архіві Грузії і в Посольстві України. На відкритті виступили українські фолкльорні танцювальні та пісенні колективи Грузії. Майже 10 літ Леся Українка жила в Грузії. Вона померла в 42 роки на грузинському курорті Саірме.

В Тбілісі цього року розпічнеться фільмування документальної стрічки про життя Лесі Українки в Грузії.

* * *

ТАЛЛІН.– У столиці Естонії 26 лютого в будинку Братства чорноголових відбувся вечір, присвячений 140-річчю Лесі Українки. Ведуча та сценарист програми вечора – авторка Російського театру Лідія Головата.

Прозвучали музичні точки, твори Лесі Українки, виступили українські ансамблі „Журба“, „Відлуння“, хор „Провесінь“, які утворені і діють в Естонії.

* * *

ВЛАДИВОСТОК. – У центральній бібліотеці ім. Антона Чехова 25 лютого відбувся літературно-музичний вечір „Я квіти на морозі посію“. Гостей познайомили з творчістю Лесі Українки, виступив Український народний хор „Горлиця“.

* * *

БАКУ. – День народження Лесі Українки відзначили в в парку, що носить ім’я Лесі Українки, біля погруддя великої поетеси. Учні Української недільної школи прочитали вірші Лесі Українки українською мовою, а школярі Гарадаґського району – азербайджанською мовою.

На заході побував і виступив також тимчасовий повірений у справах України в Азербайджані Мирослав Блащук.

* * *

БЕРЛІН. – У Берліні відбулося покладання квітів до меморіялу Лесі Українки. У серпні 2010 року в столиці Німеччини була відкрита меморіяльна дошка Лесі Українки. *(„Postimees“, „Regionsru“, АРА)*

Випущено монету

КИЇВ. – 28 лютого Національний банк України (НБУ) ввів у обіг пам’ятну монету номіналом 20 грн., присвячену 140-річчю від дня народження Лесі Українки та 100-річчю написання драми „Лісова пісня“. Монету виготовлено з срібла, наклад – 4’000 примірників. (Прес-служба управління НБУ)

АМЕРИКА І СВІТ

Подорожчання нафти підштовхує США до розвитку альтернативних джерел

ВАШІНҐТОН. — Заворушення на Близькому Сході призвели до чергового зростання цін на пальне у США. Це не перший випадок, який показує, наскільки США залежні від імпортованої нафти. Американські президенти неодноразово наголошували на тому, що залежність США від закордонної сировини робить країну більш вразливою. За часів свого президентства Джордж Буш зазначив: „Америка залежна від нафти, яку часто імпортують з нестабільних реґіонів світу. Цю залежність можна зменшити через розвиток технологій". З Дж. Бушем погоджується і його наступник Барак Обама: „Майбутнє – у розвитку технологій з використання енергії вітру і сонця, в інноваціях наших науковців та підприємців, у здібностях та відданості нашої робочої сили". Президент компанії з розробки новітніх енерґетичних технологій Томас Волин каже, що в рамках Пляну відновлення економіки 2009 року Президент Б. Обама виділив 80 млрд. дол. саме на розвиток альтернативних джерел енергії. Однак, в сьогоднішніх умовах активного розвитку у цій сфері не відбувається. „У час, коли урядовці намагаються зменшити видатки і зекономити фонди на чому можна, важко переконати когось в необхідності швидкого розвитку альтернативної енергії", – каже Т. Волин. Програма відновлення економіки, яка фінансувала енерґетичну ініціятиву Б. Обами, закінчилася. Контрольована республіканцями Палата Представників, яка намагається скоротити урядові витрати, навряд чи продовжить фінансування. Експерти кажуть, що зріст цін на пальне знову порушить політичні дебати щодо залежности США від чужоземної сировини. Т. Волин зазначає, як тільки ціни на нафту зменшуються, США втрачають політичну волю радикально змінити енерґетичну політику країни: „У нас вже не раз була така криза у минулому. Було багато плянів і розмов. Але, як тільки ситуація покращувалася, ми не використовували грошей на розвиток цих програм". Якщо досвід минулого став стандартом, то розвивати власні джерела альтернативної енерґії США може змусити хібащо постійна висока ціна на імпортовану нафту. *(„Голос Америки")*

М. Кадафі звинувачує Захід

ТРІПОЛІ, Лібія. — Лібійський провідник Муамар Кадафі 9 березня назвав повстанців, які виступають проти його влади, „зрадниками". У промові, яку демонструвало в прямому етері державне телебачення, М. Кадафі заявив, що повстанцям „промивають мозок" чужоземні сили. „Їм дали зброю та автомати і ці діти зрадили цьому, тому все стало так погано. Вони найняли нашу молодь і сказали їй: ви на шляху до раю. Дітям промивають мізки", – сказав лібійський провідник. За словами М. Кадафі, США, Франція та Великобританія змовилися проти Лібії, щоб отримати контролю над її нафтовими родовищами. Крім того, лібійський провідник заявив, що його співгромадяни „візьмуть зброю", якщо Захід встановить зону заборони летів над Лібією. Верховний представник Евросоюзу з закордонних справ Катрін Аштон заявила в Европарляменті в Страсбурзі, що ЕС вирішує питання щодо відіслання в Лібію військової місії для сприяння евакуації людей та подоланню гуманітарної кризи. Зустрічі міністрів закордонних справ ЕС 10 березня і Евросоюзу 11 березня присвячені ситуації в Лібії. Тим часом у Лібії тривають інтенсивні бойові дії у найближчому до Тріполі і контрольованому повстанцями місті Завія. За даними очевидців, свідчення в облозі цього населеного пункту брали участь до 50 танків. *(Радіо „Свобода")*

А. Рафсанджані не обрано на впливову посаду в Ірані

ТЕГРАН, Іран. — Колишній президент Ірану Акбар Гашемі Рафсанджані втратив посаду голови впливового релігійного органу. Державне телебачення повідомило 8 березня, що новим головою Ради експертів обрано аятолу Мохамеда Резу Кані. Цей орган обирає верховного провідника Ірану та служить порадами в його праці. А. Рафсанджані відмовився прийняти посаду, яку він займав від 2007 року. Колишнього президента часто критикували консерватори, що він, мовляв, надто близький до опозиційних кіл країни. Цю зміну розглядають як поразку поміркованих кіл і реформаторів в Ірані. Консерватори підтримали обрання Р. Кані. Іран – одна з країн реґіону, через які проходить хвиля антиурядових протестів. Минулого місяця державне аґентство новин „ІРНА" повідомило про арешт дочки А. Рафсанджані за участь у забороненому протесті, до якого закликали опозиційні провідники Мір Госейн Мусаві і Мегді Карубі. А. Рафсанджані критично висловлювався про уряд Ірану після жорстокого придушення опозиційних протестів після спірних президентських виборів у 2009 році. *(„Голос Америки")*

Урядова коаліція в Естонії зберегла владу

ТАЛІН, Естонія. — Політична сила, яка тепер є при владі – Правоцентристська партія Реформ прем'єр-міністра Андруса Ансіпа здобула перемогу на парляментських виборах 6 березня і висловила наміри продовжити теперішній напрям на жорстку фіскальну дисципліну в коаліції з партією „Союз Вітчизни і Res Publica". Попередні висліди естонських виборів свідчать, що населення Естонії підтримує економічну політику уряду, яка дозволила балтійській країні в січні увійти до еврозони. За результатами підрахунків більшости бюлетенів, партія Реформ набрала 28.6 відс. голосів виборців і здобула 33 місця в парляменті, а її партнер у владній коаліції, „Союз Вітчизни і Res Publica" – 20.6 відс. і 23 мандати. Разом ці дві партії набрали понад половину мандатів у 101-місному парляменті Естонії, що більше, ніж вони мали в парляменті минулого скликання. У виступі після виборів А. Ансіп сказав, що не буде міняти економічний напрям свого уряду, як і партнерів коаліції. Партія Реформ під час виборчої кампанії проголошувала гасло „Можете бути впевнені" з наголосом на економічні досягнення свого уряду: найнижчий обсяг державної заборгованости з-поміж країн Европейського союзу і один з найнижчих показників дефіциту державного бюджету. Опозиційна Центристська партія Естонії за вислідами голосування – на другому місці з 23.2 відс. голосів. Цій партії зашкодили звинувачення в тому, що вона отримує фінансування з Росії. Хоча самі естонські центристи такі чутки рішуче відкидають. *(„Голос Америки")*

Новий тимчасовий уряд Єгипту склав присягу

КАЇР, Єгипет. — 7 березня новий тимчасовий уряд Єгипту під керівництвом прем'єр-міністра Ісама Шарафі склав присягу перед главою правлячої Вищої ради збройних сил Гусейном Тантаві. Напередодні оголосили оновлений склад кабінету міністрів. Найбільш помітні перестановки в єгипетському уряді торкнулися міністерства закордонних і внутрішніх справ. Минулого четверга прем'єр-міністер Єгипту Ахмед Шафік пішов у відставку після багатоденних демонстрацій протесту. *(Радіо „Свобода")*

На посаду президента Єгипту кандидуватиме Нобелівський лавреат

КАЇР, Єгипет. — Колишній глава Міжнародного аґентства з атомної енерґії (МАҐАТЕ) Нобелівський лавреат Мухамед аль-Барадеї заявив про намір кандидувати на посаду президента Єгипту на майбутніх виборах, які відбудуться в серпні. 68-річний вчений на зустрічі, яку він мав в Каїрі з своїми сподвижниками і прихильниками, сказав: „Для мене буде честю служити єгипетському народові, внести вклад в реформи державного управління і побудови оновленої політичної системи". М. аль-Барадеї довгі роки працював у системі Міністерства закордонних справ Єгипту, а потім у структурах ООН. У 1997-2009 роках очолював МАҐАТЕ. Він був одним з найбільш активних учасників масових акцій протесту, в січні-лютому цього року, які змусили зрезиґнувати Президента Госні Мубарака, який правив з 1981 року . В розпал антиурядових виступів М. аль-Барадеї очолив непартійний політичний рух „Національне об'єднання за зміни", що проголосив своєю метою проведення реформ у Єгипті. *(УНІАН)*

Джозеф Байден розпочав европейське турне

ВАШІНҐТОН. — Віце-президент США Джозеф Байден 7 березня прибув до Фінляндії – першої країни, яку він відвідує в ході турне Европою. З Гельсінкі Дж. Байден попрямує до Росії, де зустрінеться з Президентом Дмитром Медведєвим і прем'єр-міністром Володимиром Путіним. За словами самого Дж. Байдена, мета візити – продовжити зусилля щодо „перезавантаження" взаємин між двома країнами. Віце-президент США також виступить перед студентами Московського державного університету. У ході поїздки Европою Дж. Байден також відвідає Молдову, де висловить від імені США дальших успіхів у демократії та економічних реформ у цій країні. *(Радіо „Свобода")*

Вибух замінованого автомобіля в Пакистані

КАБУЛ, Пакистан. — Пакистанські офіційні чинники повідомили 8 березня, що біля бензостанції у штаті Пенджаб вибухнув замінований автомобіль. Загинуло щонайменше 24 особи, понад 125 отримали поранення. Відповідальність за вибух, який стався у східньому місті Фейсалабад, взяло на себе угруповання Талібан. Представник Талібану заявив, що атака була скерована проти Міжвідомчої розвідки, яка неподалік мала свої бюра, у відповідь за вбивство одного з своїх командирів у місті. Вибуховий пристрій, закладений в автомобіль, спричинив ще більший вибух бензостанції, що пошкодив кілька урядових будинків. Купи цеглин з зруйнованих будинків та частини металу з пошкоджених автомобілів вкрили місце випадку, тоді як рятувальні бриґади витягали з-під них жертви. Тим часом службовці органів безпеки у північно-західному Пакистані кажуть, що того ж дня у висліді американського повітряного удару в племінному районі Південний Вазиристан, що неподалік кордону з Афганістаном, загинуло п'ятеро імовірних екстремістів. *(„Голос Америки")*

Р. Ґейтс прибув до Афганістану для ознайомленя з становищем

КАБУЛ, Афганістан. — Секретар Департаменту оброни США Роберт Ґейтс 7 березня прибув до Афганістану для перевірки поступу у війні. Його візита збігається в часі з зростаючим напруженням у взаєминах з афганськими провідниками з приводу жертв серед цивільного населення. Згідно з передбаченнями, дводенна візита Р. Ґейтса зосереджуватиметься на передання афганським силам відповідальности за втримання безпеки. Під час зустрічі того ж дня ввечері з президентом Гамідом Карзаєм розмови зосереджувались на недавніх жертвах серед цивільних афганців у ході бойових дій коаліційних військ. Секретар Департаменту оборони США Р. Ґейтс відвідав базу військово-повітряних сил Баґрам, що на північ від Кабулу. Під час зустрічі з військовослужбовцями Р. Ґейтс сказав їм, що, незважаючи на „важку" зиму, вони зробили чималий поступ. Проте він попередив, що перед ними навіть ще важчі весна і літо. Командувач очолених союзом НАТО сил у східньому районі Афганістану генерал-майор Джон Кемпбел заявив репортерам, які супроводять Р. Ґейтса, що хвиля насильства в районі навіть збільшилася. Дж. Кемпбел сказав, що екстремісти намагаються раніше розпочати свою весняну наступальну акцію. *(„Голос Америки")*

ЧЕСНІ ГОЛОСИ РОСІЇ

3. „Країна, яка продукує людське нещастя...“

Петро Часто

Московський путінсько-медведєвський режим встиг так багато реанімувати з найгірших ознак попередніх імперій, царської і совєтської, завести в такий глухий кут суспільство, його культуру, психологію, ментальність, що було б дивно, якби на цю загальну, небезпечну для майбутнього самої держави деґрадацію заплющувала очі російська художня література. Відомо, що передусім через неї проходила і далі проходить лінія духовного опору росіян і царизмові, і сталінізмові, і путінізмові – лінія, котра ділить авторів, навіть талановитих, на догідливу, підлабузницьку більшість і на в'язнів або вигнанців.

З поезією опору Юрія Нестеренка ми вже знайомили наших читачів (див. „Живе в Москві антимосковський поет“, „Свобода“ з 23 липня 2010, ч. 30). Варто тут нагадати його підставове звинувачення на адресу людиноненависницької й українoненависницької Російської імперії: „Найлютішому ворогові не може приснитися те, що ти вчинила з Руссю, Москва!“.

Сьогодні знайомимо нашу авдиторію з московським прозаїком Віктором Єрофеєвим – досить відомим у світі, якщо врахувати, що його роман „Російська красуня“ перекладений на понад 20 мов. Дуже цікава біографія цього автора. В дитинстві жив з родичами в Парижі, його батько Володимир Єрофеєв посідав високий пост у російському посольстві. Коли ж у 1979 році син, вже заражений французьким вільнолюбством, став засновником та автором позацензурного альманаху „Метрополь“, батька викликали в Москву для ультиматуму: або син напише покаянного листа – або В. Єрофеєв назавжди позбудеться дипломатичної кар'єри. Згодом син з вдячністю згадував: „Він прийняв рішення, що ніяких листів я писати не повинен. Сказав мені: „В нашій сім'ї вже є один труп – це я. Якщо ти напишеш такого листа, будуть два трупи“.

Про світогляд В. Єрофеєва, його ставлення до сьогоднішньої російської дійсности дадуть певне уявлення для наших читачів перекладені й нижче подані уривки з його гостро сатиричної книжки „Енциклопедія російської душі“.

„...В сучасних умовах Росія виглядає загублено, програшно щодо решти світу, де активний первень є органічним. Однак, Росія створена для молитв, смутку і нещастя. Росія – це країна, яка продукує людське нещастя. Історично існують усі умови, щоб країна безперервно була нещасною. Російська влада бездоганно дає собі раду з цими завданнями, якої б орієнтації вона не дотримувалася. Росія успішна в утопічних конструкціях, котрі запевно нездійсненні і розвиток яких забирає багато жертв. Але, як і кожну країну, Росію слід судити за її внутрішніми ресурсами і кінцевими результатами. Нехай результат, з погляду Заходу, виглядає кепсько. Нехай він і з точки зору Сходу також виглядає дивно. Проте Росія має похвальну нездатність до так званого нормального життя. На кожного царя є тут свій Распутін. Росія продемонструвала крайнощі людської вдачі, зруйнувала уявлення про золоту середину. Вона виявила марність людської свободи. І її не можна не поважати за вірність самій собі...

...В Росії методично винищили всіх найкращих – найкращу аристократію, найкращих попів і монахів, найкращих підприємців, найкращих меншовиків, найкращих більшовиків, найкращу інтеліґенцію, найкращих військових, найкращих селян. Залишилися найгірші. Найбільш покірні, найбільш боягузливі, найбільш ніякі. І я – серед них. Ми засмічуємо землю. І зрозуміти, якими ж були ті найкращі, вже неможливо. Та й не треба. Все одно з найгірших не зліпиш найкращих...

...Ми поїхали з Гавриловим у підвальний клюб на мою запляновану зустріч з місцевою інтеліґенцією. Він взяв з собою повний рюкзак горілки і пляшку вірменського коньяку для мене як для гостя. В підвальному клюбі я прочитав свої оповідання – місцева письменницька інтеліґенція у складі п'ятнадцяти осіб випила той весь рюкзак і сповнилася непідробним інтересом до сенсу життя. В нашої інтеліґенції так було прийнято – це стосувалося як Москви, так і провінції. Сенс життя годі зрозуміти на сухе горло – чим більше п'єш, тим ясніше бачиш горизонти свого життя, чим безглуздіше твоє бурмотіння, тим осмисленіше твоє існування. Горілка виводила письменників за казенні межі совєтського буття, пляшка навіть своєю формою нагадувала їм космічну ракету, на якій можна було полетіти в небо і там відітхнути. Космос і горілка робили одну справу – тіло ставало невагомим. З повоєнних часів письменники високо несли прапор російського п'янства. Пили ліберали і стукачі, бездари і генії. Пив з розмахом Твардовський. Пив на широку ногу Шолохов. Пив головний письменник країни Фадєєв – напивався до чортиків. Пив один з найкращих письменників країни – Андрій Платонов. Ахматова на старість також захоплювалася горілкою.

...Я не знаю жодного іншого народу, в якого деґрадація зайшла так далеко, як у росіян. Це вже не народ, а мішок, в яких можна напхати все, що хочете. Насуплений народ – запойний, розпусний, лінивий, байдужий, позбавлений спільної значимости і спільних уявлень про добро і зло. Інтеліґентська гра в добрий нещасний „народ“ і погану „владу“ закінчилася поразкою самої інтеліґенції. Не совєт-

(Закінчення на стор. 18)

Доповнення до тексту

Речення в жалобній вістці від редакції „Свободи“, яке починається словами „ Щиро співчуваємо...„ далі слід читати: “... дітям св. п. Ю. Ференцевича – Ярині і Тарасові з родинами, а також його сестрі Олі Чмолі та братові Романові Ференцевичеві, численним родичам. – Редакція

ТОЧКА ЗОРУ

Будівничі України розповіли американцям про ситуацію

Р. Л. Хомяк

ВАШІНҐТОН – Нинішні делеґації з України – це вже зовсім інша „пара кальошів“. Повірте мені, ветеранові зустрічей „з совєтами“, в тому числі – з українцями звідтам, ще з 1962 року. Нині відвідувачі з України – рівні партнери з своїми співбесідниками в Америці. Ба більше – американці офіційно називають їх партнерами!

На початку лютого до Вашінґтону, на всього чотири дні прибула 10-членна делеґація з України у зв'язку з близькими нарадами Комісії стратегічного партнерства США і України (ці наради відбуваються двічі на рік – то у Києві, то у Вашінґтоні). Само собою, в самих нарадах комісії беруть участь дипломати й високі посадовці обох країн, починаючи з Державного секретаря США і міністра закордонних справ України. (У Вашінґтоні на це звертають увагу: чи зустрічі є на рівні міністрів, чи заступників і помічників міністрів. Американсько-українська комісія стратегічного партнерства є на рівні міністрів – на бажання Держсекретаря Гіларі Клінтон).

Нині Америка по всьому світі пропаґує „громадянське суспільство“ і народну дипломатію. (Для уточнення, маю на увазі „civil society“ і „public diplomacy“). Ідея тут така, що для успішного урядування чи керування державою звичайні громадяни мають також бути включені в процес, адже урядові рішення стосуються їх. В усіх американських посольствах є окремі відділи, які спілкуються прямо з народом, і на цьому базована американська народна дипломатія. А громадянське суспільство? Це країни, де владу дає і забирає народ, на виборчій дільниці.

У зв'язку з вашінґтонськими нарадами Комісії стратегічного партнерства до американської столиці прибуло аж дві неурядові делеґації. В першій з них були молодші професіоналісти – журналісти й редактори, керівники неурядових організацій в галузі громадянського суспільства, депутати Верховної Ради. Через тиждень, вже на час засідання Комісії партнерства, приїхала друга делеґація дещо старших активістів різних неурядових організацій. (Мимоволі пригадуєш делеґації, які приїжджали під еґідою і з наглядачами чекістського Товариства „Україна“ і яких підбирали комсомольські райкоми і керівники профспілок, виконуючи плян совєтсько-американського договору про культурні обміни).

Координатором обох делеґацій був Олег Рибачук, за яким вже є немалий досвід високого посадовця України, банкіра, керівника штабу президента України. Тепер О. Рибачук ставить наголос на розвиток громадянського суспільства. Він очолює неурядову Фундацію „Суспільність“ і неурядову організацію „Центр UA“ (UA як міжнародний символ, що значить – Україна).

Ще одна різниця: учасники вирішили приїхати самі – ані „райком“, ані О. Рибачук їх не підбирали. Вони дістали собі гроші з приватного сектора України на поїздку і поїхали. Фундація „Україна-США“ у Вашінґтоні допомогла в плянуванні зустрічей делеґації. Гості мали зустрічі в Конґресі, в Державному департаменті, в Раді національної безпеки, в Національному прес-клюбі, в дослідницьких центрах, на форумі Ділової ради „США-Україна“ і навіть в залі православного собору св. Андрія біля Вашінґтону перед авдиторією української громади. В основному члени давали інформацію з перших рук про те, що діється в Україні з її новою владою.

Усі члени делеґацій з України володіли англійською мовою або, принаймні, розуміли її. А член делеґації, політик і журналіст Андрій Шевченко (народжений 1976 року!) почувається в нашій країні, як в себе вдома. Він рік був учнем в американській середній школі. Після закінчення українських університетів (Київського і Могилянської академії) був стипендіятом в таких престижних наших університетах, як Єйл і Станфорд. Його ніяк не порівняти навіть з літераторами, яким колись пощастило увійти в делеґацію до США. Ті буквально не знали, що довкола них діялось. Нинішній член делеґації з України до США уміє дискутувати і сперечатись з американцями доречно і як з рівними.

Запрошуючи українську громаду Вашінґтону зустрітись з членами першої групи, Українська Американська Координаційна Рада і Фундація „Україна-США“ назвали гостей “сучасними захисниками української демократії“. Такими вони є. Наприклад, Володимир Ар'єв – „дитина“, коли взяти до уваги, що він народився 1975 року. Він – депутат Верховної Ради, а за його 36 роками є чимало досвіду помітної журналістської діяльности – в друкованих і електронних засобах масової інформації. Перед тим, як стати народним депутатом, він був автором телевізійної програми „Закрита зона“, яку можна б поставити на ґльобальний конкурс дослідницької журналістики. Він викривав корупцію і криміналітет в Україні і мав джерела інформацій, яким позаздрили б найкращі журналісти у світі.

Як депутат Верховної Ради він відійшов від щоденної журналістики, але не полишив боротьби з корупцією. Як і його ровесники-професіонали в нинішній Україні, В. Ар'єв озброєний усім сучасним обладнанням поширювання інформації і вміє користуватись ним. Коли він з колегами були в дорозі до Вашінґтону в літаку, у Верховній Раді ішло голосування над зміною Конституції України, щоб продовжити каденцію парляменту і президента.

Після приземлення у Вашінґтоні В. Ар'єв ввімкнув свій мобільний телефон і побачив, що дістав багато депеш з доріканнями йому, що він – тобто його депутатська картка – голосував за продовження каденцій. Але депутат В. Ар'єв мав свою картку зі собою. Він відразу зфотографувався з нею на тлі вашінґтонського летовища та вислав фото на свій „Фейсбук“. (За

(Закінчення на стор. 19)

Не так форма, як зміст

Цитуємо листа з редакційної пошти: „Журить мене Україна, ой, журить! Мовби нині написаний цей рядок Лесі Українки: „Україно, плачу слізьми над тобою...". Не хочу плакати, не хочу зневірятися, але переживаю і тривожуся за неї – тривожуся не тільки, що розпаношується там антиукраїнська влада, що президент, міністри, депутатська більшість у парляменті представляють не українські національні інтереси, а московський окупаційний режим. Не менше непокоять мене форми і способи, якими світове українство реаґує на реальну загрозу знищення незалежної Української держави. На мою думку, всі оті звернення, відкриті листи, заяви, меморандуми і нагадування на адресу Президента Віктора Януковича, уряду і Верховної Ради мають вислід не кращий, ніж „1,567-ме попередження" проголошуване на початку 1960-их років Китаєм на адресу США у відповідь на пролітання американських літаків над Тайванем. Форми і способи нашого реаґування на загрозливу ситуацію в Україні мають відповідати тій ситуації, випереджувати її, а не плентатися позаду неї", – пише Іван Литвин з міста Едісон, Ню-Джерзі.

Не перебільшує наш автор – є чого тривожитися. Але чи має він рацію, вважаючи неефективними тексти, з якими діяспора звертається до України, її влади? Адже не так важливі форми і способи цього звертання, як його зміст. А зміст вміщених у „Свободі" та в інших україномовних газетах в Америці і Канаді, протягом минулого року і вже в цьому році, заяв і відкритих листів до влади в Україні від Українського Конґресового Комітету Америки, Світового Конґресу Українців, Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, інших діяспорних централей та осередків, а також від окремих активістів нашої громади – у вищій мірі актуальний, продиктований не просто вболіванням за долю України, але й тверезою та вповні своєчасною аналізою реальної ситуації.

За всі попередні 20 років ця ситуація ще не була такою тяжкою, як сьогодні. По суті Україна стрімко наближається до нової революції – і нашим завданням на тлі цього наближення є, по-перше, правдиво висвітлювати розвиток подій, а по-друге, переконувати владу в Україні в тому, що вона і тільки вона буде відповідати, якщо спротив українського суспільства набуде спонтанно-вибухового характеру і жорстоких форм. Ми повинні знов і знов застерігати теперішню українську владу від її наївного сподівання, що й нові масові протести будуть такі ж миролюбні, як під час Помаранчевої революції. А також від сподівання, що їй, владі, вистачить сил і засобів випередити неґативний для неї розвиток подій й придушити нову революцію ще в її зародкові.

Ні, не вистачить. Тому для цієї звихненої на антиукраїнстві влади єдино правильним рішенням було б добровільно відійти убік і не призводити до загального бунту і загального хаосу в суспільстві. Не вистачає „реґіоналам" ні розуму, ні чести служити українському народові – то хоч би вистачило розуміння, що краще відійти самим, ніж повсталий народ буде їх відтягати від влади за комір.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041
e-mail: admin@svoboda-news.com

Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040
Fax: (973) 644-9510
e-mail: adukr@optonline.net

Передплата – Марійка Пенджола 973) 292-9800 дод. 3042
e-mail: subscription@svoboda-news.com

БЕРЕЗЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Був „королем ліричних тенорів"

Мабуть, не потрібен жоден формальний привід, аби говорити про музику, спів, народну пісню, адже ж усе це – найкраща, найживіша, найсвітліша часточка нашої національної душі. Українська пісня – це та непроминальна цінність, котру наш народ через чарівні, Богом дані голоси подарував світові.

Але звернімо, разом з музикознавцями, увагу на те, що світову славу українському співові принесли – приносять і нині – передусім оперні співаки.

Поряд з такими прославленими на всю Европу зірками оперної сцени, як Соломія Крушельницька, Модест Менцинський, Михайло Голинський, стоїть і Олександер Мишуга, незрівнянний лірико-драматичний тенор. Коли у Львові 4 жовтня 1900 року відбулося урочисте відкриття Оперного театру і з цієї нагоди до міста з'їхалися артисти, письменники, композитори з багатьох европейських країн на прем'єру опери Вацлава Желенського „Янек" – про життя карпатських селян, – то провідну партію співав саме О. Мишуга, для голосу якого її було спеціяльно написано.

Народився він у селі Новий Витків на Радехівщині у сім'ї шевця Пилипа Мишуги. Біографи зберегли таку визначальну подію: батько взяв 14-річного сина з собою на прощу до собору св. Юра у Львові, і там юнак так самозабутньо підспівував церковному хорові, що реґент Микита Гатман негайно запропонував влаштувати хлопця у дяківську бурсу. Невдовзі про вокальний талант О. Мишуги довідався професор консерваторії при Галицькому музичному товаристві Валерій Висоцький і радо взяв хлопця до себе в глибшу науку. Вона пішла так добре, що через два роки, у вересні 1880-го, молодий співак яскраво зблиснув перед львівською публікою в опері Станислава Монюшка „Страшний суд".

Відтак сміливе рішення – їхати на дальше навчання до Італії. Грошей на те не мав, але вже мав стільки шанувальників свого голосу, що вони дуже скоро зібрали 1,200 золотих ринських, і в 1881 році співак – уже в Мілані. Ще півтора року – і в знаменитій „Ля Скаля" він так заспівав партію Каніо в „Паяцах" що її автор, великий італійський композитор Руджеро Леонкавелло подарував українському артистові свій клявір з написом: „У день відкриття сезону слухав сеньора Філіппо в партії Каніо і був незмірно задоволений його точною інтерпретацією і чарівним мистецтвом співу". „Філіппо" – це його сценічне псевдо, котрим співак увічнив пам'ять свого батька.

У перший же рік перебування в Італії О. Мишуга оволодів італійською, німецькою, англійською, французькою і російською мовами, так само міжнародним, світовим був його репертуар. Пропозиціями контрактів його буквально засипали. Співав на сценах Мілану, Турину, Варшави, Кракова, Києва, Берліну, Лондону, Відня, Санкт-Петербурґу. Енріко Карузо, почувши спів О. Мишуги в Кракові, назвав українця „королем ліричних тенорів".

Певна річ, у Львові його носили на руках. Наступного, після відкриття Оперного театру, сезону О. Мишуга співав в 11 операх. В „Запорожці за Дунаєм" Семена Гулака-Артемовського виконував партію Петра, а партію Оксани – С. Крушельницька. Публіка сім разів викликала їх на „біс".

В особистому житті О. Мишуга був надзвичайно добрий і надзвичайно скромний. Щиро допомагав, кому тільки міг. Саме він фінасува видання Франкового „Зів'ялого листя", фундаментальної праці „Українське мистецтво", підготовленої Полтавським музеєм, матеріяльно підтримував Театр Миколи Садовського.

Маємо вклонитися світлій пам'яті геніяльного співака ще й з причини, важливої для нашої „Свободи" і, отже, для усієї діяспори: О. Мишуга був опікуном і вихователем свого племінника-сироти Луки Мишуги – згодом діяча-дипломата Західньо-Української Народної Республіки, а потім – головного редактора „Свободи" (1933-1955).

На жаль, співак, з рідкісної скромности, не залишив по собі спогадів, зате, на наше щастя, Л. Мишуга, з глибокого почуття вдячности до свого стрийка, вмістив у своїй автобіографії цілий розділ „Під опікою мого стрия". Ось уривочок з цього дорогоцінного тексту:

„...По матурі задумав стрий показати мені дещо з ширшого світу. На те й дав мені 1,000 рублів. Спершу радив поїхати на Україну, відвідати його в Києві, побачити серце України, полюбуватися Дніпром і відвідати Шевченкову могилу.

Було це в 1906 році. Побув я тоді на Україні місяць і мав щастя слухати не раз цілими вечорами розмови стрия з нашим музичним велетнем Миколою Лисенком. А говорили вони на різні, не тільки музичні, але й національні теми. Пам'ятаю, з яким захопленням оглядав тоді Лисенко моє гімназійне свідоцтво. Стрий не міг витримати, щоб своїм ближчим знайомим не показати свідоцтва свого братанка і вихованка, бо на тім свідоцтві було кілька нот з відзначенням. Але Лисенка цікавило що інше. Бо, поглянувши на свідоцтво, він крикнув: „Ну, і подумайте! Державне свідоцтво, з цісарською печаткою – і українською мовою! Це що ж за диво! Я ніколи цього не припускав. Я ж думав, що в Галичині такі свідоцтва видаються тільки польською чи німецькою мовою – отак, як у нас російською...". Лисенко забрав те свідоцтво навіть на кілька днів до себе, бо хотів доконче показати його кільком визначним „малоросам"...

Тут додам, що Лисенко і стрий були великими друзями. І тільки завдяки тій дружбі й апеляції Лисенка до патріотизму стрия покинув він Варшаву і переїхав до Києва, щоб у такий спосіб скріпити престиж консерваторії Лисенка, хоч під матеріяльним оглядом стояв стрий у Варшаві в два рази краще, ніж у Києві...".

Помер славетний співак 9 березня 1922 року на чужині, в німецькому місті Фрайбурґу. Згідно з його заповітом, друзі перевезли тіло покійного в Україну, в його рідне село Новий Витків.

П. Ч.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Мама їздила по хліб до Росії

Я народилася у 1920 році в селі П’ятихатки, Кіровоградської области, і є живим свідком штучного Голоду в 1932-1933 роках. Урожай тоді був добірний, але за наказом Сталіна тривала конфіскація всіх зернових запасів.

Комісія ходила і шукала вже в порожніх коморах. Коли заходили в хати, то питали, де заховали пшеницю. В руках мали металеві прути, люди їх називали „щупаки“, бо вони тими щупаками „прощупували“ подвір’я, особливо там, де земля була порушена.

Коли знаходили зерно, то забирали, а як ще були чоловік чи син дорослі, то арештовували, і більше родина не бачила їх. Були випадки, що в хаті лежанку розвалювали, щоб подивитися, чи не заховане там якесь зерно.

Я знаю, що в Росії не було Голодомору. Моя мама віднесла на схованку до сусіда Андрія Радченка коштовні наші речі – килими, скатерті, хустки. Після розкуркулення нашої сім’ї мама пішла до них, а назустріч йшла їхня дочка Мотря в нашій хустці. Зайшла мама в хату до А. Радченка, а в хаті вже перед Паскою прибрано нашими речами.

Мама попросила віддати її речі, щоб поїхати в Росію та виміняти хліба дітям, бо діти були вже пухлі з голоду. Андрій сказав, що половину віддасть з тим, що поїде з мамою. От вони вдвох поїхали в Росію за харчами.

В Харкові була пересадка на потяг в Росію. Коли вони вийшли з вагону, то було там багато війська, міліції.

Прийшов потяг з Росії з людьми, що везли харчі своїм родинам. Міліція і військо не пустили їх до будинку, а відвели до порожніх вагонів, де все, що вони привезли, забирали від них. Плач, крик, штовханина. Дехто сховався від тієї зграї з своїми клуночками на плечах.

Коли потяг з Росії рушав їхати вглиб України з людьми, що вже їхали з порожніми руками, то ті, що вхитрились заховатися з клуночками на плечах, на ходу хапалися за поруччя вагонів, але міліція та військові розрізали клуночки ножами і усе висипалося на залізницю. Деякі чоловіки і жінки впали з вагонів.

Мама з Андрієм поїхали в Росію, де обміняли речі на харчі.

На пероні мама пішла до паровоза, який мав йти в Україну, і попросила машиніста, щоб узяв мамин багаж на паровоз. Він відповів, що не зможе це зробити, але порадив поговорити з бриґадиром, бо той був доброю людиною. Бриґадир погодився забрати мамині і Андрія речі на паровоза. Так вони все привезли додому.

Про ці людські страждання я хочу розповісти Президентові України Вікторові Януковичеві як документ ще живого свідка, що в Росії не було голоду. Якби був в Росії голод, то, напевно, в Долинській на елеваторі не лежали б тисячі центнерів зерна. І на подвір’ї там були кагати зерна під відкритим небом, снігом і дощем. Усе погнило, а людям не дали. Чи це не був геноцид?

У 1934 році був кепський урожай, була замість зерна сажа. Звезли її в людські порожні комори і поставили охорону з ґвинтівками коло кожного двору. Тато дав вартовим гарячого чаю з квіток, а вони дали нам того зерна.

Мама вночі пішла до річки з решетом і перемила подароване зерно. От уже були в нас харчі. Але влада про це дізналася і арештувала охоронців, тата, маму, мою тітку Соломію Вітряченко. Жінок відпустили, тата засудили на півтора року торми, охоронців – на два роки кожного.

Я прочитала в газеті „Свобода“, що В. Янукович підтримує Росію і її прем’єра Володимира Путіна в тому, що в Україні не було в 1932-1933 роках геноциду. Так, був в тих роках геноцид. Треба тепер стати в обороні жертв того злочину.

Федора Вітряченко,
Палм-Кост, Фльорида

Єдиний на континенті Музей Шевченка

Музей Тараса Шевченка в Канаді посилає низький уклін і теплі вітання українцям в Україні і за її межами з нагоди річниці поета.

Музей в Торонто, заснований в 1952 році, є єдиним на американському континенті музеєм Тараса Шевченка і одним з восьми у світі. Він популяризує життя і творчість великого Кобзаря, батька літературної української мови. Подібно слову Віліяма Шекспіра, безсмертне шевченківське слово живе в серцях мільйонів людей.

На пошану великого українця встановлено понад 1,000 пам’ятників в світі.

Ми надзвичайно щасливі, що маємо шевченківський „Кобзар“ – то великий дар для нашого народу. В ньому – краса і сила нашої мови. В Україні день народження поета, 9 березня, мусить відзначатися як державне свято.

Я мав честь започаткувати перший в світі вебсайт про життя і творчість Т. Шевченка в 1999 році. Т. Шевченко – співець вільної України. Його безсмертний Кобзар і тепер говорять до нас.

Наша адреса: Taras H. Shevchenko Museum, 1614 Bloor St. W., Toronto ON, M6P 1A7 Canada. Тел.: (416) 534-8662.

Андрій Григорович,
президент музею,
Торонто

Дитячий будинок дякує за допомогу

Дитячий сирітський будинок „Рідна оселя“ щиро дякує пасторові Павлові Ходневичеvі з Української евангельської церкви в Юніоні, Ню-Джерзі, за надану фінансову підтримку 1,000 дол., яка була використана для придбання харчів. Ми купили не тільки борошно, крупи, картоплю, цибулю, а й мед, мандарини, лимони, яблука та інші смачні речі.

Бюджет дитячого будинку щомісячно складає 26,500 грн. (близько 3,300 дол.). Ці гроші ми самі стараємося вишукувати, переважно просити. Але під час опалювального сезону видатки зростають і до бюджету не вистачає 1,350 дол. кожного місяця, а весною і влітку – по 750 дол. Тому така цінна для нас отримана допомога.

Шлемо щире вітання від дітей та вихователів сирітського будинку. Наша адреса: „Рідна оселя“, вул. Піонерська 24, с. Микільське, Світловодський район, Кіровоградська обл, 27530 Ukraine.

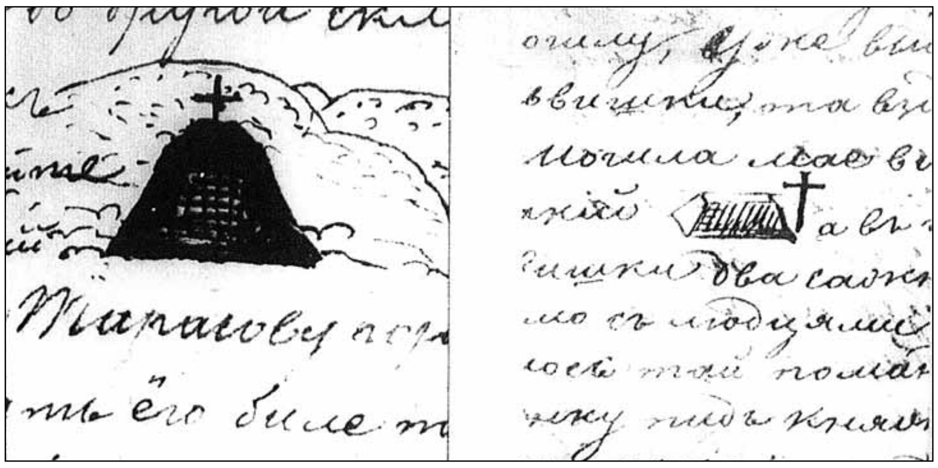
Віктор Ткаченко,
директор дитячого будинку,
село Микільське,
Кіровоградська область

П’ять пам’ятників...

(Продовження зі стор. 1)

За Каневом, на горах, аж на чолі,
Де унизу Дніпро щось гомонить, –
Могила єсть; її дощі поволі
Розмили вкрай:
дубовий хрест лежить:
І щовесни з гори рвуть хвилі глину,
Обвалюють у воду береги,
Щоб вирвати в недбальців домовину
Й на дні сховать останки дорогі...

Зруйнований стан Кобзаревої могили коло Канева непокоїв і Івана Франка, який висловив своє обурення в поезії „Могила Тарасова“.

Могила Тараса Шевченка на малюнку Григорія Честахівського 20 червня 1861 року.

Над Дніпром-Славутою
У степу дріма
Сиротою забутою
Могила сама.
Здерли вихри ряст її,
Бік Дніпро підмив,
Одинокий хрест її
Вже давно підгнив.
Наче світ забув о ній
Із давніх давнин, –
Хоч той, що заснув у ній, –
Перший Русі син.

Восени 1882 року повністю підгнив на могилі дерев’яний хрест. Про цю сумну подію писав письменник Василь Жнилосиров: „Могила поета України Т. Шевченка являє собою в даний момент цілковиту руїну. Могильний хрест днями звалився до Дніпра, розбившись на два шматки нижче вінця та біля основи. Залишки палять підлітки-пастухи, гріючись від холоду біля насипу могили.

Голос В. Гнилосирова відгукнувся з тривогою в серцях шанувальників Кобзаря. Перший поспішив до Канева В. Шевченко, який жив у той час на Поліссі. Уже у грудні 1882 року він поставив біля напівзруйнованої Шевченкової могили прямо в грунт тимчасовий дерев’яний хрест. Могила потребувала впорядкування. 23 березня 1868 року В. Шевченко писав у листі до Василя Лазаревського про необхідність поставити на могилі чавунного хреста. Та на подібний пам’ятник він не мав грошей. Шанувальники поета почали збирати фонди на надгробний пам’ятник Т. Шевченкові.

Чавунний хрест 1884 року

2 червня 1883 року В. Шевченко розпочав клопотання про встановлення на могилі металевого хреста. Розпочали цю роботу грабарі та канівський муляр Сидір Курочка. Було закладено під чавунний хрест нову кубічну з каменя тумбу, грабарі з тачками розпочали насипати навколо неї землю. Канівський каменяр Хаїм Манилович взявся зробити з жорнового каменя фундамент під хрест з чотирьох частин. Сам же він мав продовбати і шість круглих дірок на камені для кріплення хреста.

В листопаді 1883 року під час великих холодів і дощів були скінчені основні роботи біля могили завдяки спільним зусиллям місцевих жителів.

Тим часом Василь Тарновський замовив на чавуноливарному заводі Термена за 1000 карбованців пам’ятник-хрест для могили за проєктом академіка архітектури В. Сичугова. Підібрав В. Тарновський і слова поета до пам’ятника:

Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Ці патріотичні Шевченкові слова і стали причиною арешту хреста. Однак, усупереч усім перешкодам і перепонам, упорядкування Шевченкової могили та завершення хати наближалося до кінця. У лівій половині хати поселився сторож могили Іван Ядловський. Права ж її половина з самого початку призначалася під шевченкову кімнату, пізніше названу Тарасовою світлицею. Не вистачало лише хреста.

Нарешті спільними зусиллями упорядників могили вдалося звільнити хрест з-під арешту. 18 липня привезли його до Канева баркою по Дніпру робітники заводу Термена та інженер-механік Олексій Феофілатов.

20 липня 1884 року на могильному кургані піднісся на три сажені вгору чавунний пам’ятний-хрест, шлях якого сюди виявився довгим і тяжким. Він сприймався як символ тяжкого життя поета, сповненого страждань, боротьби та переслідувань, які не припинилися і після його смерті.

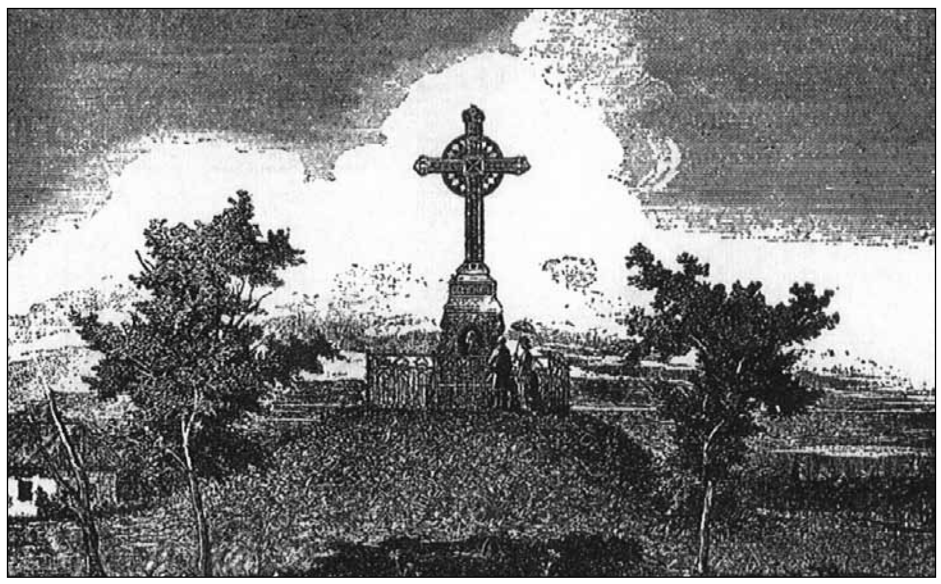
Повалений хрест

Майже 40 років вінчав Кобзареву могилу високий білий чавунний хрест. Та знову огорнула Україну чорним крилом зла сила. 22 квітня 1923 року Канівський районний з’їзд Комітету незаможних селян ухвалив про „заміну“ хреста погруддям на Шевченковій могилі, що насправді означало його повергнення.

Правду про останні його дні донесли до нащадків спогади свідка тих драматичних подій Олексія Проскуроні: „Коли першого дня на Тарасову гору піднялися комсомольці і підійшли до могили, то вони не знали, з якого боку підійти до хреста. Походили, порадились, а потім закинули на хрестовину канат – і спробували тягти у різні боки. А Іван Ядловський бачив усю оту картину і стурбовано походжав поруч. Він заспокоївся лише тоді, коли хлопці, добре потрудившись і не змігши здвигнути хреста з місця, посунули вниз з Тарасової гори...

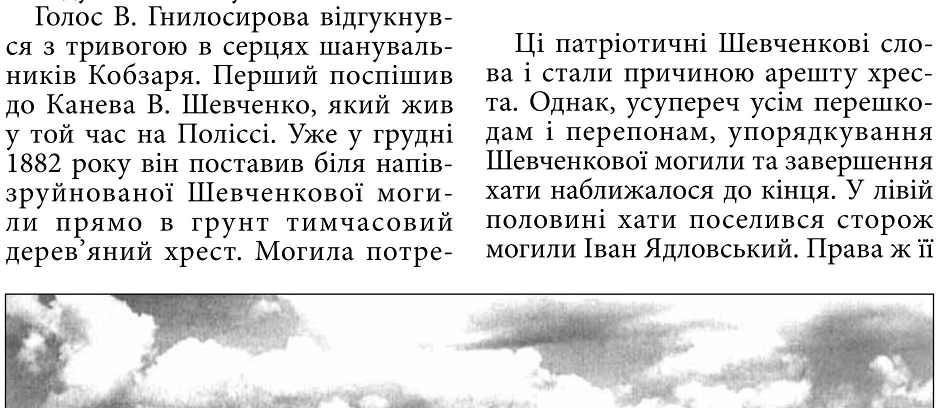
Могила Тараса Шевченка з хрестом, встановленим 1882 року.

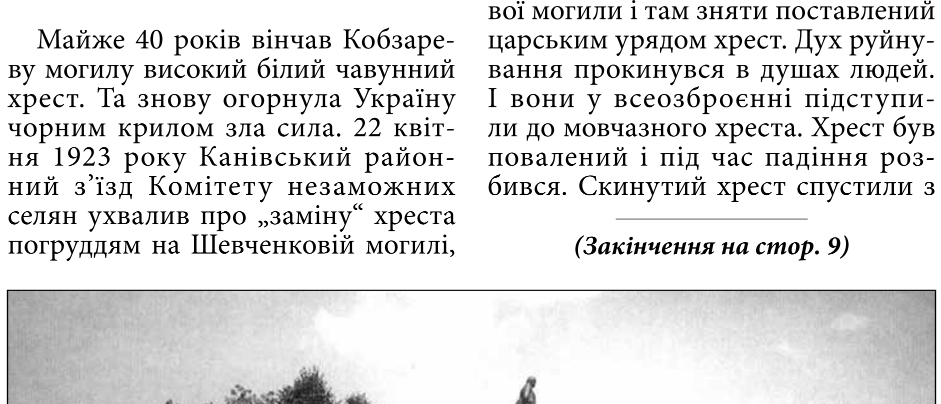
Могила Тараса Шевченка у 1914 році. Малюнок Опанаса Сластьока.

А 1 травня 1923 року на ярмарковій площі в Каневі зібралися делеґації від комнезамів з навколишніх сіл, щоб піти до Шевченкової могили і там зняти поставлений царським урядом хрест. Дух руйнування прокинувся в душах людей. І вони у всеозброєнні підступили до мовчазного хреста. Хрест був повалений і під час падіння розбився. Скинутий хрест спустили з

(Закінчення на стор. 9)

Могила Тараса Шевченка у 1923-1939 роках.

Пам’ятник Тарасові Шевченкові на Чернечій горі у 1948 році.

Живий дух...

(Закінчення зі стор. 1)

рім краю. Пора й нам заздалегідь подумати над тим, як відсвяткувати це народне свято і віддати честь нашому найбільшому поетові.

Всі, без різниці на політичні чи релігійні переконання, повинні ми зійтися разом, щоб гідно звеличити Його пам'ять. Нехай се свято буде висловом гадок і почувань всієї американської України.

Але нам не вільно обмежуватися лише на концертах і торжествах. Ми повинні з нагоди сего великого свята поставити тривалі пам'ятники народні. В сім ювілейнім році мусимо дати ініціятиву і положити основи під народні інституції, які тут, на чужині, є для нас необхідні. Вони мусять обняти ціле наше народне життя, всі його сторони: політичну, просвітню й економічну.

І тоді лише дамо доказ, що ми зрозуміли кличі нашого Кобзаря, коли положимо ці підвалини під будову вільної Неньки-України".

Як бачимо, геній Т. Шевченка не тільки надихав ті, вже далекі від нас, покоління іміґрантів любов'ю до України і почуттям обов'язку перед нею, але й був символом програмного мислення американських українців: вже тоді вони думали про майбутнє України, незалежної Української держави.

100-літтю від народження Т. Шевченка „Свобода" повністю присвятила ч. 10, з 5 березня 1914 року. У тих текстах є багато такого, що досі не втратило і ніколи не втратить свого значення. Зокрема ця думка: „Поет вірив у побіду правди, але він знав, що вона сама не прийде, що за те, щоб вона запанувала, щоб встала правда і воля, треба боротися. Поет свідомий сього, що неправда тільки тому царює на землі, бо поневолені терпеливо зносять її ярмо, не повстають проти неправди. А коли б поневолені одностайно стали проти неправди, то скоро постало б царство святої правди, а з нею і волі. І тому Тарас не міг стерпіти між поневоленими рабів, покірних, терпеливих рабів, що мовчки дивляться на кривди, які заподівають могучі світа цього, і мовчки чухають чуби; німими, підлими рабами називає їх поет...".

Редакція „Свободи"

П'ять пам'ятників...

(Закінчення зі стор. 8)

Чернечої гори аж до Меланчиного потоку. Він скотився донизу і зупинився біля підніжжя кручі. Жителі розбивали його потім на менші частини і використовували для нагрівання в печах і поміщення в жлуктах для відпарювання білизни.

Уламки пам'ятника ще довго „валялися в проваллі, кроплені ранковими росами, обмивані дощами, обвіювані буйними придніпровими вітрами. Дрібніші – розносили по кутках люди, інші – позамулювали в яру щорічні зливи. Лише найбільший шматок ніхто не подужав забрати – і його вдалося врятувати вченому-подвижникові Миколі Біляшівському.

Погруддя на могилі Кобзаря

Ті, що скидали хреста з Шевченкової могили, не підготували йому нічого іншого взамін, що викликало великі нарікання шанувальників поета. У Києві було створено спеціяльний Комітет з встановлення нового пам'ятника Т. Шевченкові в Каневі, до складу якого було введено Леся Курбаса, академіка Агатанґела Кримського та Миколу Біляшівського, скульптора Калеля Терещенка.

Скульптор К. Терещенко відлив погруддя поета разом з робітниками Городищенської цукроварні. Т. Шевченка було зображено в кожусі і шапці. Маляр Максим Підмогильний пофарбував погруддя в темносірий колір. Так на могилі Шевченка з'явилося погруддя поета на високому постаменті. На табличці, прикріпленій до нього, був напис – „Тарас Григорович Шевченко", а навколо постамента – чотири барельєфи. Могила була обнесена дерев'яним парканом. Було впорядковано східці на могилу та на Тарасову гору, яка готувалася до великого свята.

Відкриття пам'ятника відбулося 1 липня 1923 року. Тарасова гора виглядала цього дня святково і урочисто. Під горою та біля могили збудовані арки, виконані за проєктом письменника-художника Григорія Варавви. На схилах могили були викладені з ялинових гілок та червоного піску слова Шевченкового „Заповіту".

На своєму виступі на могилі письменник Сергій Пилипенко нагадав людям про те, що царизм не дозволяв ставити пам'ятника Шевченкові. Капеля „Думка" під керівництвом Нестора Городовенка та хор Городищенського цукрозаводу під керівництвом Надзельницького разом з учасниками віча виконали „Інтернаціонал", „Заповіт", „Вічний революціонер".

Однак, у душах багатьох лишився великий жаль за білим пам'ятником-хрестом. Сергій Єфремов з сумом писав у своєму „Щоденнику": „Був я на Шевченковій могилі... Замість чудового простого хреста, що так пасував до наукружного ляндшафту і далеко білів на фоні зелених дерев – чорний народний стовпець".

Скульптура Матвія Манізера

У 1933 році було проведено закритий конкурс на найкращий проєкт нового пам'ятника на Чернечій горі. Його переможцем став Матвій Манізер. Після цього розпочалося підготування фундаменту під новий пам'ятник. Навколо могили було зведено кам'яну стіну, яку було залито бетоном. Зверху цей бетонний фундамент був укріплений спеціяльними металевими перемичками, на які було покладено гранітні плити.

М. Манізер та архітектор Євген Левінсон, працюючи над проєктом пам'ятника, виходили з художнього оформлення всієї Тарасової гори та з необхідности збереження традиційної (з 1867 року) форми могильного пагорба. І в цьому допоміг їм архітектор музею Петро Костирко, який визначив нові необхідні для цього розміри Шевченкової могили.

Протягом трьох місяців тривала напружена робота над встановленням нового пам'ятника. Водночас велося впорядкування території навколо могили, будувалися дерев'яні сходи на вершину Тарасової гори.

Після численних репресій українських письменників, після штучно влаштованого Голоду в Україні тоталітарна сталінська держава вирішила широко відзначити 125-ліття з дня народження Т. Шевченка. 6 травня 1939 року учасники свята виїхали з Києва до Канева пароплавом з характерною для епохи назвою „Сталінська конституція".

В гості до Т. Шевченка прибули письменники Павло Тичина, Максим Рильський, Микола Бажан, Андрій Малишко, Іван Ле, Петро Панч, Юрій Смолич, Олександер Корнійчук.

Чому ж так поріділі лави послідовників Кобзаря? Чому не припливли поети Микола Вороний, Олекса Влизько, Михайль Семенко, Михайло Драй-Хмара, Іван Кулик, Максим Лебідь, Дмитро Загул, Микола Зеров, Валеріян Поліщук, Павло Филипович, Дмитро Фальківський, Мирослава Сопілка? Чому не видно було таких українських прозаїків, як Гнат Хоткевич, Іван Багряний, Григорій Косинка, Антін Крушельницький, Григорій Епік, Валер'ян Підмогильний, Сергій Пилипенко, Борис Антоненко-Давидович, Зінаїда Тулуб? Чому не прибув Микола Хвильовий, Микола Куліш, Остап Вишня, Тодось Осьмачка, Євген Плужник, Іван Микитенко, Людмила Старицька-Черняхівська, а також сотні інших.

На це німе запитання ніхто не отримав відповіді того дня. Імена цих людей було викреслено тоталітарною системою з життя українського народу.

Левко Хмельковський

(Усі ілюстрації з комплекту листівок „Шевченківський національний заповідник").

Україна відзначила...

(Закінчення зі стор. 3)

дітям" та бібліографічний огляд за творчістю Лесі Українки. *(УНІАН)*

* * *

КИЇВ. – До 140-ліття від дня народження Лесі Українки і 110-ліття від створення драми-феєрії „Лісова пісня" індійська правозахисниця Мрідула Гош завершила переклад цього твору бенґальською мовою.

М. Гош – політолог, історик-міжнародник з науковим ступенем, журналістка, голова правління Східньоевропейського інституту розвитку. Вона народилася у Калькуті, живе і працює в Україні.

Бенґальська мова за кількістю носіїв – сьома мова світу. Це офіційна мова країни Бангладеш, а також одного з 24-ох штатів Індії. Нею розмовляють понад 230 млн. людей. *(„Кореспондент")*

* * *

СИМФЕРОПІЛЬ. – Святкові заходи відбулися 25 лютого у містечку Балаклава біля пам'ятника Лесі Українки, а також на набережній біля колишнього будинку, в якому тривалий час проживала Леся Українка, перебуваючи на лікуванні у Криму.

У заході взяли участь члени міської „Просвіти", організації ветеранів Військово-морських сил України, Спілки офіцерів України та Українського козацтва, місцеві жителі.

Молодь в українських національних костюмах тримала державні прапори. Учасників урочистостей привітав скульптор пам'ятника Лесі Українці в Балаклаві Володимир Суханов.

У Симферополі відбувся Всекримський конкурс учнівської та студентської молоді „Змагаймось за нове життя!", присвячений творчості Лесі Українки. *(УНІАН)*

* * *

ДРОГОБИЧ. – Відділ культури та мистецтва міської ради до 140-річчя з дня народження Лесі Українки провів книжкові виставки „Леся Українка: погляд з XXI ст." в Центральній бібліотеці ім. В'ячеслава Чорновола і бібліотечний огляд літератури „Славна дочка України„ – у філіялі Центральної бібліотеки.

24-25 лютого відбулися вистава театру Народного дому ім. Лесі Українки „Одержима", вечір „Зоря української поезії" і музична година „До тебе, Україно, струна моя перша озветься", а в Народному домі ім. Івана Франка – мистецька композиція „Пророчиця з іменням України", літературний вечір спільно з Союзом українок „Безсмертна дочка Прометея". *(УНІАН)*

Свято поезії в книгозбірнях

ВІННИЦЯ. – Відділ літератури з гуманітарних наук обласної наукової бібліотеки ім. Климента Тімірязєва підготував до ювілею Лесі Українки книжково-ілюстративну виставку „Любов. Страждання. Боротьба і слово". Біля єдиного на Вінниччині пам'ятника Лесі Українці в селі Часнівка Хмільницького району, відбулися урочистості з нагоди 140-річчя поетеси. Святкування організував місцевий поет Євген Козюк.

Літературні читання „Леся Українка: інша версія" організувала 24 лютого вінницька книгарня „Є". Читачі книгарні ознайомилися з маловідомими і нехрестоматійними текстами поетеси.

Олександер Вешелені

ЯРОСЛАВИЧІ, Рівненська область. – У селі 25 лютого відбулося обласне літературно-мистецьке свято. 130 років тому Олена Пчілка на запрошення мирового посередника Самарина привезла сюди своїх дітей Лесю, Олю та Михайлика, щоб у сусідньому селі Чекні вони побачили справжні волинські веснянки.

„Ні, я жива, я буду вічно жити", – ці рядки з вірша Лесі Українки викарбувані на меморіяльній дошці при вході до місцевого клюбу. Місцеві жителі вирішили встановити в селі пам'ятник Лесі Українці.

Також Млинівська районна рада підтримала клопотання мешканців села Чекно про повернення цьому населеному пункту історичної назви Чекно, бо досі село називалося за рішенням радянської влади Межиріччям.

Євген Цимбалюк

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Визначені лавреати Фонду ім. Лесі і Петра Ковалевих

Лариса Онишкевич

Оксана Луцишина

Богдана Матіяш

НЮ-ЙОРК. – Лавреатами Фонду ім. Лесі і Петра Ковалевих з літератури 2010 року проголошено Ларису Онишкевич (США) за книжку літературознавчих статтей „Текст і гра“, Богдану Матіяш (Україна) та Оксану Луцишину (Україна/США).

Журі – Василь Махно (голова), Марія Ревакович та Марко Андрейчик – члени.

Фонд ім. Л. і П. Ковалевих засновано у 1967 році при Союзові Українок Америки з метою підтримання творців української науки та літератури. Подружжя Ковалевих походило з центральних українських земель. П. Ковалів до 1919 року працював дипломатом Української Народної Республіки в Голяндії та Бельгії. Згодом Ковалеви мешкали у Швайцарії, аж до смерти. Створення Фонду було виявом їхнього патріотизму та усвідомлення значення літератури та науки для національного розвою.

Лавретами цієї нагороди після здобуття Україною незалежности в різні роки були Леонід Плющ, Тамара Гундорова, Юрій Андрухович, Софія Майданська, Оксана Забужко, Марта Тарнавська, Віра Вовк, Василь Ґабор, Михайлина Коцюбинська, Олександер Ірванець та Василь Махно.

Першу нагороду присуджено Л. Онишкевич за книжку „Текст і гра“ (Львів, „Літопис“, 2009). Вона – дослідниця української та порівняльної драми, автор 150 літературознавчих праць, перекладач української літератури на англійську мову. Вона здобула докторат з української літератури у Пенсильванському університеті, викладала у Ратґерському та Львівському університетах. Л. Онишкевич – почесний доктор Львівського національного університету ім. Івана Франка, літературний редактор „Сучасности“ та голова Наукового Товариства ім. Шевченка у 2000-2006 роках.

Нова праця Л. Онишкевич – сворідний підсумок довголітніх досліджень жанру української драми. Пояснюючи назву своєї книжки, авторка пише, що дивиться на драму як на літературний жанр й текст, а також втілення цього тексту у грі на сцені. Жанрові драми в українському літературознавстві не так часто щастить на добрі аналітичні розвідки, котрі б розглядали його у теоретичному та аналітичному аспектах, тому поява такої монографії, можна сказати, явище етапне.

Книжка Л. Онишкевич складається з кількох розділів, в яких авторка згрупувала свої статті за певними тематичними ознаками „Про напрямки і теми модерної української драми“, „Автори і тексти драм у порівняльних аспектах“, „Про гру, тексти й інтерпретації режисерів“, „Близькі й чужі тексти на сцені“ та „Відгуки на книжки про театр та акторів“.

Під пильною увагою дослідниці перебуває українська драматургія Івана Франка, Лесі Українки, Володимира Винниченка, Миколи Куліша, Івана Кочерги, Ігоря Костецького, Богдана Бойчука, Юрія Щербака, Віри Вовк аж до найновіших творів, які з’явилися друком та у постановках протягом 1990-2000 років. Це огляди та рецензії на вистави драматичних театрів Львова, Києва, Луцька, Мистецької групи „Яра“ Вірляни Ткач та Студії мистецького слова Лідії Крушельницької. Авторка, рецензуючи вистави, постійно зіставляє текст п’єси з режисерською та акторською інтерпретаціями, бо саме дві останні якраз й оживляють драматургію для глядача. У цьому сенсі Л. Онишкевич, бачить тканину драматичного дійства як цілісність, яка повинна синтезуватися текстом і грою у рівних пропорціях.

Книга Л. Онишкевич яскраво показує, що українська драматургія та український театр протягом XX ст. шукали свої способи передання суспільного та індивідуального відчуття світу, перегукуючись естетично та формально з західньоевропейськими тенденціями.

Володаркою другої нагороди стала Б. Матіяш, українська поетка, авторка поетичних книжок „Непроявлені знімки“ (Київ: „Смолоскип“, 2005) і „Розмови з Богом“ (Львів: Видавництво Старого Лева, 2007). Вірші перекладалися польською, словацькою, білоруською, англійською та німецькою мовами. Б. Матіяш переклала українською мовою книжки польських прозаїків Анджея Стасюка „Фадо“ (Київ: „Грані-Т“, 2009) та Маріюша Щиґла „Ґотленд“ (Київ: „Грані-Т“, 2010). Її твори друкувалися в ряді часописів.

Поетичні твори Б. Матіяш привернули увагу критики та читацької публіки особливим поетичним голосом, який переборює внутрішню екзистенцію, глибоко закорінюючись у поетичну форму віршарозповіді з тонкими деталями внутрішнього та зовнішнього світів. На думку критика Костя Москальця, прихід Б. Матіяш у поезію можна уважати за найбільш важливий дебют в українській поезії за останні кілька років.

Збірка „Розмови з Богом“ в діялогічній формі вибудовує живі нитки сумнівів і розповідей ліричної героїні про щоденні, важливі й прості речі, турботи. Інколи складається враження, що Абсолют є чи не найвдячнішим слухачем і співрозмовником. Вірші сповнені багатства тембру і мелосу, хоча менш іронічні, ніж у законодавця подібного напрямку клясика польської поезії о. Яна Твардовського.

Нова українська поезія в особі Б. Матіяш здобула цікаве поєднання лірики та своєрідного епосу з цілковито свідомою мистецькою настановою – зрозуміти себе і світ за посередництвом діялогу, розмови, того стану, що передбачає говорити і слухати.

Третю нагороду за книжку поезій „Я слухаю пісню Америки“ (Львів, Видавництво Старого Лева, 2010) отримала О. Луцишина, українська поетка, прозаїк, перекладач, літературознавець, докторантка порівняльної літератури в Університеті Джорджія, переможець літературних конкурсів „Гранослов“ і „Привітання життя“, лавреат премії „Благовіст“.

Відзначена книжка віршів радше не про Америку, хоча американські реалії тут проступають у тканині віршів із відповідною періодичністю. Це радше лірика пережованого серця, любовного розриву поміж ліричною героїнею і Джонні, якому вона постійно розповідає, переказує, відкидає, шукає і не знаходить виходу ані в іронії, ані в сарказмі.

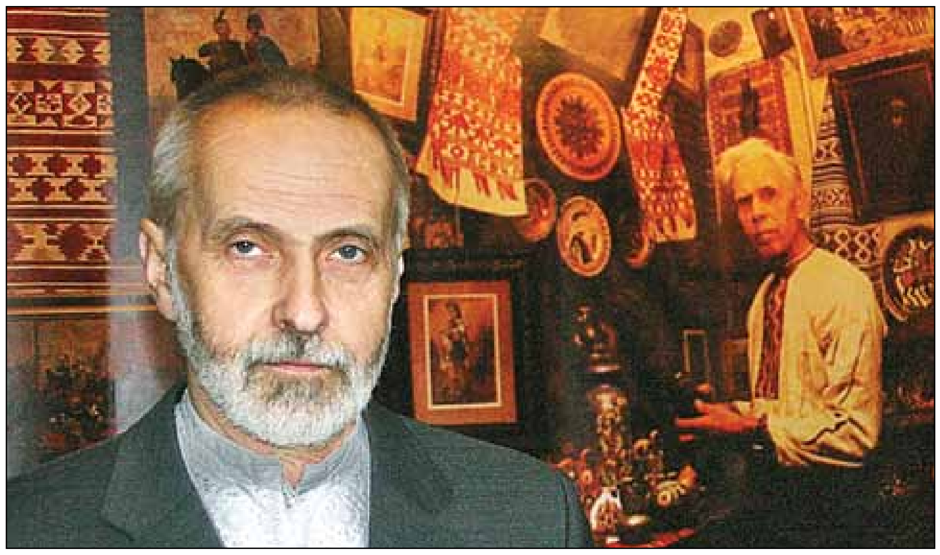
У книжці О. Луцишиної чергуються римовані вірші з верлібрами, які за авторським задумом, очевидно, виявляють не лише формальний поетичний балянс, але провокують діялог двох начал – жіночого і чоловічого, плюса з мінусом. Поетична мова О. Луцишиної зазнала суттєвої деформації порівняно із її першими поетичними книжками, до чого, без сумніву, спричинився її переїзд до США.

Варто підкреслити, що сам переїзд, зміна території ще мало значать у складних метаморфозах мистецьких пошуків, які переходить кожен поет. Мабуть, на це „перерodження“ О. Луцишину наштовхнув західній дискурс та поетична пропозиція сучасної американської поезії, її захоплення Волесом Стівенсом, можливо, його настанова про поезію, що вносить свій зміст й смисл у світову гармонію.

Вшанування лавреатів відбудеться 12 березня о 5-ій год. по полудні в будинку НТШ-А перед доповіддю Катерини Давиденко.

Василь Махно

Виставка до 100-річчя Івана Гончара

Петро Гончар на виставці в Черкасах.

ЧЕРКАСИ. – У краєзнавчому музеї 25 лютого відкрито виставку „Іван Гончар: звитяга одного життя", яку привезли з Національного музею-центру народної культури Івана Гончара з нагоди 100-річчя з дня народження відомого скульптора і художника, який народився в селі Лип'янка на Черкащині. На 16 стендах розміщені матеріяли, які розповідають про життя і творчість мистця від дитинства і до останніх днів.

І. Гончар (1911-1993) виріс в патріярхальній багатодітній українській сім'ї, козацькій за материнською лінією. Ще дитиною він виявив неабиякі художні здібності і юнаком, приїхавши до Києва, вступив до Художньо - індустріяльної школи, яку закінчив навесні 1930 року. Студентом Київського інституту агрохемії і ґрунтознавства почав працювати над серією скульптурних портретів як і графік і живописець. Його світогляд зформувався в період так званої „українізації", в середовищі художньої і літературної еліти, де панували національно-романтичні традиції. Він мав зустрічі з Климентом Квіткою, Оленою Пчілкою, Марком Антіохом, Миколою Вороним.

І. Гончар створив серію пам'ятників і скульптурних портретів українських культурних діячів і козацьких героїв Івана Котляревського, Івана Франка, Тараса Шевченка, Богдана Хмельницького, Івана Гонти та ін., котрі прикрашають площі в Переяславі-Хмельницькому, Полтаві, селах Вінницької, Черкаської, Івано-Франківської та інших областей. Він також виконав замовлення для меморіяльних музеїв Лесі Українки в Києві, Михайла Коцюбинського в Чернігові, Національного заповідника Тараса Шевченка в Каневі.

Ідея створення Національного музею української культури виникла в І. Гончара в 1940-их роках, але етнографічні експедиції Україною стали можливими лише з 1957 року. І. Гончар відкрив свої зібрання для публіки під назвою „Хата-музей", а на початку 1970-их років влада закрила його музей.

Тільки у 1988 році до І. Гончара прийшло заслужене визнання: персональна виставка у виставковій залі Спілки художників України і нагородження Шевченківською премією. У 1991 році І. Гончар отримав звання Народного художника України. Однак, ці заслужені лаври не зменшили клопотів мистця про долю музею. Він помер, так і не дочекавшись відродження свого музею в незалежній Україні.

Виставку створено за підтримкою Фонду Ріната Ахметова „Розвиток України". Ідея цього проєкту полягає в ознайомленні мешканців різних реґіонів України з ідеалами й світоглядними орієнтирами українців, філософією народної творчости та найкращими зразками культурної спадщини України. Популяризація громадської позиції, збиральницької діяльности та творчого доробку визначного мистця, музейника, науковця, діяча культури І. Гончара служить прикладом особистої активности, а також зразком музеїв пострадянського типу до новітніх засад функціонування.

Перед присутніми своїми спогадами про батька поділився син І. Гончара – Петро Гончар. Виставка діятиме в Черкасах до 25 березня, а потім побуває в усіх обласних центрах України.

Олександер Костирко

Передплата

„Свободи" коштує

тільки 55 дол. на рік!

УКРАЇНА І СВІТ

В академії відбувся симпозіюм з канадознавства

Під час конференції з канадознавства. Фото: Ярослав Мізерний

ОСТРОГ. – 25-26 лютого у Національному університеті „Острозька академія" відбувся симпозіюм з канадознавства, організований Центром канадознавства при університеті за підтримки Посольства Канади в Україні.

Участь у симпозіюмі брали науковці Острозької академії, Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Київського національного лінґвістичного університету, Львівського національного університету ім. Івана Франка, Ужгородського національного університету, Рівненського державного гуманітарного університету та Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича.

Першість у проведенні конференцій на тему Канади належить саме чернівецьким науковцям – в лютому 2010 року вони зорганізували першу конференцію у цьому напрямку.

Крім українських науковців, у симпозіюмі брали участь представники закордонних університетів, зокрема, маґістер історії Пол Бродвей з Альбертського університету (Едмонтон, Канада), проф. Дон Шіз з Коледжу Ґустава Адольфа (Сейнт-Пітер, США) та проф. Стівен Норт з Стейтового Університету Ню-Йорку (Олбані, США).

Доповіді були на філологічні, релігійні та культурні теми, а також про геополітичну ситуації в Канаді. На симпозіюмі були представлені доповіді, які написані учасниками обмінної програми „Канада. Світ. Молодь", яка уже багато років діє в Острозькій академії. Щорічно делеґація українських студентів три місяці працює в Канаді з канадськими студентами. Програма передбачає перебування учасників від обох країн в Україні. Студенти організовують різного роду екологічні проєкти.

Наприкінці симпозіюму відбувся круглий стіл, під час якого було озвучено напрацювання Центрів канадознавства у Чернівцях (директор – Віталій Макар), Ужгороді (директор – Микола Палінчак) та Острозі (директор – Валерій Полковський), а також обговорено можливості подальшої співпраці.

Представник Посольства Канади в Україні Лариса Блавацька поділилася з учасниками симпозіюму інформацією про ґранти та стипендіяльні програми для навчання у Канаді, що дають шанс українським канадознавцям безпосередньо відвідати країну, яку вони вивчають.

Аліса Гордійчук

Спалили опудало українофоба

Спалюють опудало українофоба. Фото: Назарій Вівчарик

ЧЕРКАСИ. – 9 лютого в центрі Черкас, на Соборній площі, активісти Всеукраїнського об'єднання „Свобода", Української народної партії (УНП), громадської організації „Воля XXI" з гаслами „Влада ідіотів судить патріотів!", „Антинародну владу – геть, геть, геть!", „Україна – не концтабір! Патріоти – не злочинці!" спалили опудало українофоба. На думку учасників акції, влада розпочала репресії проти українських патріотів.

Олександер Вівчарик

СТИПЕНДІЇ ФУНДАЦІЇ УЛТПА
ім. Володимира та Ольги Прокопів

Фундація Українського Лікарського Товариства Північної Америки (Фундація УЛТПА) проголошує приділ стипендій **студентам медицини** в Америці та Канаді, на академічний рік 2011-2012.

Загальні вимоги

- Українське походження
- Громадянство США або Канади
- Студент медицини, або прийняті до визнаних медичних шкіл в США або Канаді
- Член УЛТПА або склавши заяву членства

Критерії вибору

- Свідчення громадської діяльності
- Позашкільна активність, дослідження, досвід роботи
- Академічна відмінність
- Фінансове запотребування

Процес внесення заяв

Заяви можна зняти з веб-сайту УЛТПА ***www.umana.org*** або телефонічно UMANA Foundation at 773-278-6262.

Комплект документів потрібно надіслати поштою В ОДНІЙ ПОСИЛЦІ або електронною поштою до **29-го КВІТНЯ, 2011**

УНСоюз оголошує приділ стипендій та нагород студіюючій молоді на академічний рік 2011-2012

Кандидати на стипендії або нагороди мусять:

- Бути активними членами УНСоюзу принайменше два роки до 1-го червня 2011 року
- Під час останніх двох років, мати полісу принайменшої вартості $5,000 (не включає поліс Термінового страхування)
- Бути прийняті на студії до університету в США або в Канаді

Аплікація на стипендію або нагороду від УНСоюзу мусить бути вислана до 1-го червня 2011 року.

За точними інформаціями телефонуйте до Головної канцелярії УНСоюзу або відвідайте сторінку "Наші Пільги" на інтернетні мережі УНСоюзу:
www.UkrainianNationalAssociation.org

UNA, Inc.
2200 Route 10
Parsippany, NJ 07054
800-253-9862

Весняні та Великодні
ПРОГРАМИ В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЇ
2011 р.

ПИСАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСАНОК
27 березня, год.: 11 ранку –1 по пол.
27 березня, год.: 2–4 по пол.
2 квітня, год.: 10 ранку –12 по пол.
3 квітня, год.: 11 ранку –1 по пол.
3 квітня, год.: 2–4 по пол.
16 квітня, год.: 10 ранку –12 по пол.
17 квітня, год.: 11 ранку –1 по пол.
17 квітня, год.: 2–4 по пол.
Плата за одне заняття: дорослі – 15 дол.; студенти віком від 16 років і пенсіонери – 10 дол.; діти від 12 до 16 років – 5 дол.; члени Музею дістають знижку 15%.

УКРАЇНСЬКІ ВЕЛИКОДНІ ТРАДИЦІЇ
та печення пасок,
в суботу, 9 квітня,
год.: 10 ранку – 1 по пол.
Дорослі – 25 дол.; студенти віком від 16 років і пенсіонери – 20 дол.; члени Музею дістають знижку 15%.

На заняття писання писанок та Великодні традиції потрібно реєструватися заздалегідь: 212.228.0110

ПОКАЗ ТЕХНІКИ ПИСАННЯ ПИСАНОК
та показ фільму Славка Новицького "*Писанка*" в суботу, 16 квітня,
год.: 1–5 по пол.
Дорослі – 10 дол.; студенти віком від 12 років і пенсіонери – 8 дол.; діти до 12 років – безплатно; члени Музею – 6 дол.

ПРОГРАМИ ДЛЯ РОДИН
Пристосовані для родин з дітьми віком від чотири до дванадцяти років. Попереднього зголошення не потрібно. Всі родинні заняття – 5 дол. за кожну особу / 3 дол. для членів Музею.

НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО
Виконайте твори народного мистецтва; візьміть їх додому!
В неділі, 1 травня або 5 червня
год.: 11:30 ранку – 1:30 по пол.

МУЗИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ
Послухайте і запроєктуйте український інструмент
в неділю, 20 березня,
год.: 11:30 ранку – 1:30 по пол.

ЗУСТРІЧ ВЕСНИ – ВЕЛИКОДНІ ТРАДИЦІЇ
Напишіть писанку, сплетіть кошичок на свячення; показ фільму Славка Новицького "*Писанка*"
в неділі, 3 або 17 квітня,
год.: 11:30 ранку – 1:30 по пол.

УКРАЇНСЬКІ ВЕСІЛЬНІ ТРАДИЦІЇ
В суботу, 9 квітня,
год.: 10 ранку – 1 по пол.
Дорослі – 25 дол.; студенти віком від 16 років і пенсіонери – 20 дол.; члени Музею дістають знижку 15%.

The Museum's programs and operations are funded in part by the New York State Council on the Arts.

The Ukrainian Museum's film series and traditional arts programs are supported, in part, by public funds from the New York City Department of Cultural Affairs in partnership with the City Council.

Український Музей
222 East 6th Street
New York, NY 10003
Tel: 212.228.0110 Fax: 212.228.1947
info@ukrainianmuseum.org
www.ukrainianmuseum.org

Плата включає вступ на виставки Музею.

Museum hours:
Wednesday – Sunday
11:30 a.m.–5 p.m.

THE UKRAINIAN MUSEM
is organizing a
Tour to Ukraine
"In the Footsteps of Mazepa"
« Слідами Мазепи »
led by Dr. Yurii Savchuk, curator of the *Ukraine-Sweden* exhibition

June 23 – July 4, 2011
Kyiv, Cherkasy, Poltava, Nizhyn, Chernihiv, Lviv

Plus: Pereiaslav-Kyhmelnytskyi, Chyhyryn, Subotiv, Kholodnyi Yar, Baturyn

Optional extensions:
Crimea, Carpathian Mtns. (youth tour) and Krakow

Basic Tour cost: $3990
Includes: air via Lufthansa, deluxe and first-class hotels, meals, sightseeing-entrance fees, deluxe coach transportation and internal flight.

Registration/deposit deadline:
March 15, 2011

For details contact:
Scope Travel Inc.
973.378.8998
www.scopetravel.com
scope@scopetravel.com

The Ukrainian Museum
222 East 6th Street
New York, NY 10003
T: 212.228.0110 • F: 212.228.1947
info@ ukrainianmuseum.org
www.ukrainianmuseum.org

Museum Hours:
Wednesday - Sunday
11:30 a.m. - 5:00 p.m.

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Березень 2011 року, ч. 127

Іван Багряний про Тараса Шевченка

Українські вчені виводять початки українського народу з дальшої чи ближчої давнини, з доби князівської, чи литовсько-української, чи, нарешті, з козацької – від гетьмана Богдана Хмельницького. Всі вони мають чимало слушности, але чи не більш слушно буде сказати, що саме Шевченковому „Кобзареві", його впливові ми завдячуємо утворення української нації, свідомої спільноти, створеної з етнографічної маси, поділеної між чужими державами, що, втративши свою державність, була засуджена, як здавалося, на небуття. Здавалося, судилася їй одна доля – бути погноєм для сусідів, джерелом їх політичної, економічної та культурної могутности.

Але Україна не вмерла, вона спала та й досі спить, ніби зачарована злою ворожкою. І в ті роки Тарас Шевченко своїм вогненним словом будив її. Протягом років від виступу Т. Шевченка доконалося чудо національного воскресіння українського народу на всьому просторі його етнічної території. За цей час у житті народу зросла і зміцніла українська національна свідомість, зродилася думка про власну державу, в якій би всі вони об'єдналися. Рівночасно постали й спроби зреалізувати ці державно-політичні змагання.

Про Т. Шевченка Іван Багряний на еміґрації вперше написав свою публіцистичну статтю в політичному журналі Української Революційно-Демократичної партії „Наша боротьба" в 1946 році, де він дискутував про Т. Шевченка з ідеологом українського націоналізму Дмитром Донцовим.

І. Багряний писав: „Отже, першим великим носієм української національної ідеї в новітній нашій історії є Шевченко. Не той, всіма фальшований, кожний на свій кшталт, а справжній. Не „націоналіст", чи „комуніст", чи „соціаліст", чи „монархіст" Шевченко, а Шевченко – народний революціонер.

Започаткований Шевченком процес національного відродження в дальшому ході історичного розвитку нації видає по черзі низку носіїв національної ідеї, що по черзі виступали на історичну арену з „своєю правдою" як виповненням тої ідеї, роблячи крок вперед, або крок назад порівняно з національною ідеєю, воздвигнутою сином народу – Тарасом Шевченком".

Пізніше в своїй статті „Чий Шевченко" в 1958 році І. Багряний писав: „Шевченко – людина-велетень – великий народолюбець і людинолюбець, незрівнний поет і революціонер, полум'яний патріот свого поневоленого народу й Пророк його визволення, непримиренний і безкомпромісовий борець за свободу уярмленої України височіє над епохою ницості і стає раз по раз об'єктом фальсифікацій та спекуляцій політичних і моральних пігмеїв. Кожен хоче одягти Шевченка в свою „шапку".

В тій же статті він продовжує: „Особливо заходжуються вже чотири десятиліття біля Шевченка московські „ощасливлювачі" України – більшовики, намагаючись з Великого Пророка зробити свій ужиток. Не в силі його викреслити й вижити з історії, вони всілякими засобами намагаються Шевченка достосувати до своєї ідеї, препарувати його на комуністичний кшталт і таким чином впрягти його до свого комуністичного, ба, московсько-імперіялістичного воза. Тобто хочуть використати в конечному висліді Шевченка проти нього ж самого, проти вічної й безсмертної ідеї, за яку він віддав всі свої сили й спалив своє життя, ідеї вільної, ні від кого незалежної, народоправної України, „без хлопа і пана" і без московських та будь-яких інших кайданів.

В цім своїм намаганні приручити геній Шевченка більшовики не шкодували ані паперу, ані фарб, ані бронзи і сталі, ані глини, ані мармуру". „...Приміром, більшовики, фальшуючи правду, зробили з Шевченка нібито провідника „дружби" між українським народом і російською імперією, визнавця більшовицької московської теорії „старшого брата" і культу поклоніння перед „величчю" цього московського „старшого брата".

Шевченко, мовляв, був за вічний зв'язок між Україною й Росією, проти всякого відокремлення, проти сепаратистських тенденцій так званих буржуазних націоналістів (цебто нас), проти різних Грушевських, Винниченків, Петлюр, Хвильових, Тютюнників тощо.

„Чи можна зробити щось підліше, – писав І. Багряний, – супроти великого мученика за волю українського народу, ніж отаке роблення помпезних пам'ятників, щоб прикрити ось таке спотворення Шевченкового Духу і впрягання його до свого московського візка? Радянські пам'яткороби й оком не зморгнуть від кричущого заперечення цього всього самим Шевченковим „Заповітом", де виявлено волю великого Сина українського народу, яку він заповів сучасникам і нащадкам:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!

...А в цьому ж увесь ідейний сенс і дух великого Т. Шевченка – дух боротьби проти одвічного московського ярма.

... Шевченко волелюбець і демократ, ворог усякого насильства та лицемірства, проповідник великої ідеї рівности й братерства людей і провісник свободи нашої поневоленої нації – цей Шевченко не належить ні московським, ані ніяким іншим фальсифікаторам, він не належить одержимим будь-яким мракобіссям. Цей Шевченко належить мільйонам борців за справжню демократію, що прийдуть на зміну жаскому антинародному мряковинню і встановлять інший лад – державу „без хлопа і пана", без погоничів і без фальсифікаторів" – писав І. Багряний в 1958 році за кілька років перед своєю смертю.

Т. Шевченко став символом, духовним провідником і виразником змагань українського народу до самостійного життя. Він своїм палким словом закликав український народ пробудитися, випростати свій хребет й бути господарем на своїй землі. Він писав: „В своїй хаті, своя правда, і сила і воля". А в „Посланії до живих і мертвих земляків моїх в Україні й не на Україні сущих" писав: „І чужому научайтесь й свого не цурайтесь, бо хто матір забуває, того Бог карає".

На жаль, в Україні, так як і в роки Т. Шевченка, не скрізь, і не всі українці, користуються українською мовою та дбають про свій народ в тім числі й уряд України. В багатьох школах України не вивчають українську мову та її історію, нею не користуються.

Але виростає нове молоде покоління, яке вибере новий уряд України і Україна після сотні років поневолення врешті стане Українською.

Олексій Коновал

Визначні діячі УРДП – з Лохвиці

З Лохвиці походять Сергій Євсевський та Яків Гвоздецький – визначні діячі Української революційно-демократичної партії, яка постала після Другої світової війни в Німеччині з числа еміґрантів, вихованих на ідеях українського відродження 1920-их років. Засновниками УРДП були Іван Багряний, Іван Майстренко, Григорій Костюк, Борис Левицький.

Невелике полтавське містечко Лохвиця стало місцем народження двох визначних діячів УРДП. Вони були майже ровесниками.

Я. Гвоздецький народився у Лохвиці 22 жовтня 1911 року. Після закінчення Інституту шляхів сполучень спеціялізувався на будівництві залізничних мостів. У 1937 році був репресований більшовицькою каральною машиною НКВД і засуджений до ув'язнення.

В часі Другої світової війни перебував у полоні, потім у таборах переміщених осіб в Німеччині, де й став активістом УРДП. Виїхав до Австралії у 1949 році, де належав до крайового керівництва цієї партії, а також очолював тереновий провід УРДП. Протягом кількох років Я. Гвоздецький видавав на австралійських теренах журнал „Український демократ". Помер він 22 грудня 1985 року у Мельбурні.

Дещо іншою була доля С. Євсевського, який народився у Лохвиці 6 жовтня 1914 року. Родина Євсевських спочатку мешкала у Борисполі.

Ще до початку Другої світової війни С. Євсевський закінчив Київський політехнічний інститут. Під час війни виїхав до Німеччини, звідки після перебування у таборі для переміщених осіб еміґрував до США, оселився у Філядельфії.

На американських теренах С. Євсевський брав активну участь у громадсько-політичному та церковному житті української громади, дописував до різних видань, активно розповсюджував книги та періодику, був представником газети „Українські вісті", журналу „Нові дні", а від 1975 року – скарбником та секретарем Фундації ім. Івана Багряного.

Помер С. Євсевський 15 травня 1988 року у Філядельфії і похований на цвинтарі в Савт-Бавнд-Бруку, Ню-Джерзі.

Прикро, що у Лохвиці далеко не всі пам'ятають про цих патріотів, чолових діячів УРДП.

Олександер Панченко,
Лохвиця, Полтавська область

Уточнення

У підписі під моєю статтею „Що треба зробити, аби український народ жив у достатку", надрукованій на сторінці Фундації ім. Івана Багряного 4 лютого, допущено неточність. Я ніколи не був редактором Радіо „Свобода", але 18 років працював перекладачем і диктором Радіо „Голос Америки".

Василь Олійник,
Сан-Клементс, Каліфорнія

Щиро дякуємо за підтримку!

Від часу появи попередньої сторінки Фундації прислали пожертви такі особи та організації: 5,050 дол. – **Марія Фішер-Слиж** (з них 5,000 дол. для Ліґи українських меценатів); по 1,000 дол. – **Леонід Мостович** (з них по 500 дол. для „Літературної України" та журналу „Березіль"), **Фундація „Самопоміч"** в Чикаґо для Товариства української мови та Василь Стан (з них 500 дол. для „Літературної України" та по 250 дол. для журналу „Бористен" в Дніпропетровську та „Промінь Просвіти" в Кривому Розі); 200 дол. – **Мирослав Модрицький;** 150 дол. – **Володимир Шайдевич** (з них 100 дол. на фонд оборони української мови та 50 дол. для сиріт); по 100 дол. – **Валентина Чудовська, Петро Саварин, Антон Рибіцький** з Австралії та **Галя Бистрицька** в пам'ять її брата Євгена Кальмана, 75 дол. – **Медіслав Литвиненко.**

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й прохає і далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати сиротам, пресі, видавництвам, іншим патріотичним установам та організаціям України.

Дописи і листи до Фундації ім. Івана Багряного,
членські внески і пожертви
просимо посилати на адресу:
Bahriany Foundation, 811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, IL 60005 USA.
Сторінку редагує Олексій Коновал.

З. „Країна, яка...

(Закінчення зі стор. 5)

ська влада накинула себе народові, а народ згодився прийняти і терпіти совєтську владу. Нас не один раз остерігали від катастрофи, подавали докази. Ми відмахувалися. Найрозумніших оголошували божевільними. Російська культура має дивну властивість: в неї коротка пам'ять. Знання не накопичуються. Вони зникають, як помиї. Російська думка – сліди на піску. Наговорять, накурять, згадають Тютчева, порегочуть, розкажуть анекдот, полають владу, посперечаються, потанцюють, поб'ються і розійдуться по костях, по могилах. Прийде наступне покління – і знов усе „від яйця". Знов накурять, знов згадають Тютчева. Думка Пушкіна, що в росіян є „байдужість до будь-якого обов'язку, справедливости й істини, ця цинічна зневага до всього, що не є першою необхідністю" (чернетка листа до Чаадаєва) досі звучить як вперше.

Ми нікуди не просунулися в наших міркуваннях, може, передусім тому, що, як і колись, впускаємо в себе цю отруту займенника „ми".

Ми вбиваємо без ліку, але не тільки не каємося, а навіть не пам'ятаємо. Приклад з Катинею. Та той же Пушкін як національний поет брав участь у брошурі „На взяття Варшави".

Зараз відбувається формування тієї дивної маси людей, котра розселена на території Росії. Ці люди подібні в одному: вони не готові допомогти одне одному. але вони не готові допомогти і самим собі...

...Росія не належить до культур, здатних на самовизначення. Це історично нечесна країна. Її основа – брехня. В Росії можна вижити тільки на брехні, включаючи гуманістичну брехню інтеліґенції...

...Визначальною рисою росіянина є його здатність чинити свинство. В росіянина кругом усі винні...

...Ленін знав, що робити. Потрібна змова проти населення. В Росії треба все переінакшувати конспіративно. Тільки насильство здатне привести країну до тями. На населення не зважати. Якщо знищити половину (не шкода – народу багато), то друга половина буде податливіша. Тому що населення несвідоме, а нікчемність несумісна з демократією. Консерватори вважають, що росіяни ні на кого не подібні, і лише сильна держава здатна загнуздати їх. Чим жорстокіша держава, тим краще. Еге ж, консерватори знають тонкощі російського життя. Росіян належить тримати в кулаці, душити, не давати відітхнути. Тоді вони складаються в народ і так-сяк виживають...

...Самодержавність – „наш" шлях – зберігає російськість, але буде тяжко в когонебудь випросити позичку. На перших порах. А потім ті самі дадуть. Знову відкриють посольства. Росія знову стане модною країною. Тому що їм стане страшно. Бо за 10 років росіяни здійснять колективізацію й індустріялізацію. Напишуть патріотичні пісні. Росіянам не слід давати занадто багато освіти. Досить церковно-приходських шкіл. І не треба пускати за кордон. Сволоч має сидіти вдома. Тоді з'являться нові Белінські. Романтичне підпілля. Натуральна школа. Оживе інтеліґенція. Все запрацює. Порожні крамниці – повні холодильники. Почнеться чудове життя...".

Весна в Торонті почалася з співу сестер Павлишиних

Під час перебування в Торонті (зліва): Олена Данилейко, сестри Наталя і Надія Павлишини, на руках між ними – Вероніка Данилейко, Генеральний консул України в Торонто Олександер Данилейко.

ТОРОНТО. – „Весна в Торонто вже насправді почалася", – з цими словами звернувся Генеральний консул України в Торонто Олександер Данилейко до громади в Українському католицькому соборі Пресвятої Богородиці під враженням від виступу дуету „Чисте джерело" сестер Надії та Наталії Павлишиних з Ню-Йорку з програмою „Десятиліття з українською громадою".

Під час цієї триденної поїздки в Торонто (12-14 лютого), організованої Культурним центром „Народні перлини", сестри виступили в українському ресторані „Золотий Лев", для Об'єднання лемків Канади, у старечому домі при церкві св. Димитрія. Програма включала не тільки пісні із репертуару „Чистого джерела", а й художню декламацію у виконанні Віри Павлишин, спів спорідненого дуету із Торонто сестер Соломійки та Христини Саламашек.

Теплі привітання виголосив ініціятор приїзду сестер в Торонто Анатолій Житкевич – автор слів до численних українських пісень, які зайняли чільне місце в репертуарі багатьох відомих українських співаків. Три пісні автора („Годинник з зозулею", „Вулиця дитинства", „Рушники") ввійшли до нового музичного альбому дуету Павлишиних „I Love Ukraine", випущеного в жовтні 2010 року.

Андрій Стецина

Будівничі...

(Закінчення зі стор. 5)

минулий рік число українців, які користуються компютерною програмою зв'язку „Фейсбук", зросло до мільйона, казав А. Шевченко).

За лічені хвилини „Українська правда" опублікувала фото депутата з карткою в руці у Вашінґтоні та його заяву, що хтось у Верховній Раді користувався від його імені фальшивкою. І ще через кілька хвилин ця ілюстрована інформація про „голосування" депутата В. Ар'єва з'явилася на сайті Бі-Бі-Сі.

Увесь світ негайно довідався, що діється в Україні, і журналіст-політик доводив, що має підстави оскаржити голосування за конституційні зміни як корупційну фальсифікацію.

Група „сучасних захисників української демократії" приїхала, щоб зустрітись з офіційними і неофіційними представниками в американській столиці за кілька днів до чергових нарад Комісії стратегічного партнерства США і України та подати американцям свої підсумки першого року президентства Віктора Януковича і діяльности політичного „бульдозера" – Партії Реґіонів.

Американсько-українська комісія стратегічного партнерства – це серйозна маніфестація стосунків між двома країнами. А цим разом ще й з'явився компонент громадянського суспільства – візита і зустрічі молодих професіоналістів і, щиро кажучи, будівничих України.

Їхні погляди не однакові; у них не помітиш скрипту якогось партійного секретаря від ідеології. Погляди цієї делеґації молодих захисників демократії можна поділити на дві частини: зажурену і холодо-реалістичну.

Зажурено звучав Олесь Доній, нині член парляменту, а у 1990 році – керівник нечуваної акції голодування молоді на бетоні, на тодішній київській площі Жовтневої революції (бо тоді ще існував СРСР). Ця акція змусила голову ради міністрів Віталія Масола подати у відставку. Нечуване! У своїх вашінґтонських виступах О. Доній постійно повертався до свого великого успіху з 1990 року. Він нарікав на нинішну ситуацію в Україні, доводив – і тут важко йому перечити – що і влада, і опозиція в Україні – нечисті, неморальні.

Я б порадив О. Донієві постаратись дістати стипендію на стажування в якогось американського політика – місцевого чи всеамериканського калібру. Виборці в Америці завжди хочуть знати від свого „депутата", що він осягнув для них останнім часом, не заперечуючи попередніх успіхів.

Другий погляд висували той же В. Ар'єв і Віталій Портников, журналіст і аналітик першої ґільдії. В. Портников належить до активів України, хоч українці часто не хочуть цього помічати. У Вашінґтоні В. Ар'єв і В. Портников доводили, що зміна влади в Україні прийде – чи через місяць, чи восени, чи на наступну осінь.

Їхні арґументи зводились до того, що В. Янукович втратив підтримку населення, яке за нього голосувало. Злидні об'єднають опозицію проти адміністрації В. Януковича, твердив В. Портников. А В. Ар'єв згадав такий приклад: перед поїздкою до США він провів 10 днів на Донбасі, де постійно користувався тільки українською мовою, жив „з народом" і чув, який розчарований той народ новою владою в Україні. На наступних виборах голосуватиме інакше.

А. Шевченко як законодавець є автором закону України про доступ до інформації (те що ми називаємо FOIA, або Freedom of Information Act), який оце пройшов у Верховній Раді після трьох років старань, переконувань і парляментарних заходів. У Вашінґтоні

А. Шевченко з гордістю розповідав про цей успіх. Закон про доступ до інформації автоматично робить Україну нормальною державою. Правда, в недавній статті на цю тему, політик А. Шевченко зазначав, що тепер треба змусити цей закон працювати та продовжувати перемагати і надалі.

Ще в половині 1960-их років покійний економіст і тонкий діяспорний аналітик Всеволод Голубничий доводив, що технологія повалить СРСР, бо діючі тоді закони, наприклад – про реєстрацію в міліції усіх друкарських машинок і циклостилів – безпомічні і дурні в добу „ксероксів". СРСР повалився, але ще нині в Україні діє совєтське думання. А. Шевченко, В. Портников і В. Ар'єв говорили, що нині є дві України: совєтська і незалежна. І вони передбачають, що згодом більше й більше українців покидатимуть ту совєтську державу.

СПОРТ

Календар УСЦАК на 2011 рік

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. – 24 лютого в приміщенні Українського спортово-виховного товариства „Чорноморська Січ" в Українському Американському культурному центрі відбулися наради проводу Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК), в часі яких були розглянуті постанови цих зборів та можливості виконання.

Багато уваги було приділено черговому чемпіонатові копаного м'яча української діяспори, який в цьому році відбудеться в Торонто. Господарем чемпіонату провід УСЦАК затвердив ще в 2010 році Український спортовий клюб „Карпати", – Торонто, чемпіона української діяспори 2009 року.

Цей чемпіонат започаткували українські спортові друзі в Австралії, де відбулися два перші турніри в 2007 і 2008 роках. Останній турнір відбувся в Англії у 2009 році. Турніром завідує екзекутива, до якої входять Данило Салявага (Австралія), Василь Сенько, Михайло Ланиця і Олександер Рибак. Від господарів в діловому комітеті працюють Орко Батрух, Влодко Арендач, Ігор Дуда, Дорко Коваль, Іван Чайковський і Стефан Мазур.

Уже зарезервовані готелі для учасників турніру, більші приміщення для товариських зустрічей і розвагових імпрез, які відбудуться протягом тижня, коли проходитимуть ігри, починаючи від 21 серпня. Зарезервовані площі для ігор в Етобікок – „Сентеніял Парк Стадіон", де свого часу відбулися ігри Вільної Олімпіяди, стадіон БМО і в разі потреби – „Еглінтон Флетс".

В чемпіонаті візьмуть учать збірні українські дружини з Канади – Схід і Захід, збірна УСЦАК, Торонто, українські збірні Австралії, Англії, команда зі Львова, збірні УСЦАК Сходу і Заходу Америки.

На нарадах затверджено теж річні чемпіонати УСЦАК делеґатур Заходу Америки, що відбудуться в рамках турніру за Чашу Великих Озер в Чикаго та УСЦАК Сходу Америки – у Філядельфії 23 липня на „Тризубівці".

Українські спортові ігри молоді відбудуться 4-5 серпня на спортових базах оселі Спілки Української Молоді в Еленвілі, Ню-Йорк, і на Союзівці в Кергонксоні, Ню-Йорк. Восени відбудуться чемпіонати УСЦАК з відбиванки і шахів.

Крім цих ігор, симпатики спорту матимуть можливість до вибору турніри з копаного м'яча в різних вікових групах, які відбудуться 18 червня за програмою Фестивалю СУМ в Йонкерсі, Ню-Йорк, та турніри з копаного м'яча, відбиванки і ґольфа. За програмою Першого спортового фестивалю на Союзівці 5 і 6 серпня – на спортових базах Союзівки і ґольфових теренах „Гадсон Велі Ресорту" в сусідстві Союзівки.

Омелян Твардовський

ЗБОРИ 39 ВІДДІЛУ УНС
Середа, 16 березня 2011 р.

Сиракюзи, Н. Й. – Річні загальні збори 39 Відділу відбудуться в середу, 16 березня 2011 року. о год. 10:30 ранку в хаті фінансового секретаря Joyce Kotch за адресою: 314 Demong Dr., Syracuse, NY. Просимо прибути на збори.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що дня 25 лютого 2011р., з волі Всевишнього, відійшов у Божу вічність наш найдорожчий тато, дід і прадід

св. п. ДМИТРО МЕЛЬНИК

народжений 6 листопада 1913 року
в селі Чернів, Рогатинського району.

Довголітній предсідник 307 Відділу УНС в Бостоні.
Діяльний член в українських установах і жертводавець на українські добродійні цілі.

Залишив у глибокому смутку:

синів – АНДРІЯ з дружиною ДЖЕЙН
– ПЕТРА
дочку – МАРІЮ з чоловіком ЛЕВКОМ
внуків – ВІРУ з чоловіком ДЖОЗЕФОМ
– МАРУ з чоловіком ХРИСТІЯНОМ
– БЕНІЯМИНА, ОСИПА, АННУ, САМУЇЛА, ПЕТРА, МАРІЮ
правнучку – АННІКУ

Вічна Йому пам'ять!

Родина.

У 40-ий ДЕНЬ ПОКЛИКУ ВСЕВИШНЬОГО НА ВІЧНУ ВАТРУ
нашого дорогого і незабутнього
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА, ДІДА та друга

СВ. П.

ЮРІЯ Є. (ЦЮХИ) ФЕРЕНЦЕВИЧА

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

в п'ятницю, 25 березня 2011 р.
о 9:30 ранку
у церкві св. Юра в Ню-Йорку.

Про молитви за спокій душі Покійного просять:
Христина, Ярина, Тарас, Ксеня, Адріян, Люба, Лев і Доріян.

У ШОСТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ
відходу у Божу вічність (15 березня 2005 р.)
мого дорогого МУЖА

св. п.

д-ра медицини

ВАСИЛЯ КОСТРУБЯКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Івана Хрестителя в Овієдо, Еспанія
в неділю, 13 березня 2011 р.

Залишені в смутку:

дружина Реґіна, родина і приятелі.

Станиця Братства кол. Вояків
1 Української Дивізії
в Рочестері, Ню-Йорк
зі смутком повідомляє, що відійшов
від нас 18-го лютого 2011 р.
на 85 р. життя довголітній член Управи
і прапороносець, учасник бою під Бродами

св. п.

Семен Кобасовський

Похоронні відправи відбулися 22 лютого 2011 р. в церкві Богоявлення, а відтак на цвинтарі св. Гробу в Рочестері. Залишив у глибокому смутку дружину Софію, з якою прожив 58 років та родину в Америці і в Україні.

Залишені побратими по зброї висловлюють щирі співчуття дружині Софії та цілій родині.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Станиці

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

св. п.

ВІРИ САВОЙКИ

будуть відправлені святі Літургії
24 березня 2011 р.

в Українських греко-католицьких церквах:

- у церкві св. Софії в Римі;
- в каплиці Ново-Мучеників при Українському католицькому університеті у Львові;
- святих Йоакима і Анни при Інституті Митрополита Шептицького в Оттаві, Канада;
- св. Юра в Ню-Йорку;
- св. Івана Хрестителя у Випані, Н. Дж.;
- святих Петра і Павла в Бриджпорті, Па.

Родина.

Св. Літургія в церкві св. Юра в Ню-Йорку
замовлена 1-им Куренем „Перші Стежі".

Із почуттям глибокого жалю і скорботі
повідомляємо про невимовну втрату-
передчасну смерть найдорожчого сина,
люблячого чоловіка та батька

св. п. БОГДАНА ГЕВКО

який відійшов у вічність 3-го березня 2011 року.

У глибокому смутку залишилися:

мама Стефанія Гуменюк
дружина Теодозія
дочка Христина
син Марко
родини Мудрих, Мотилів, Бойчуків, Гевків, Малевичів, друзі, знайомі та рідні у США, Україні і Словаччині.

Заупокійні відправи відбулися:

ПАНАХИДА – в понеділок, 7-го березня в похоронному заведенні Петра Яреми.

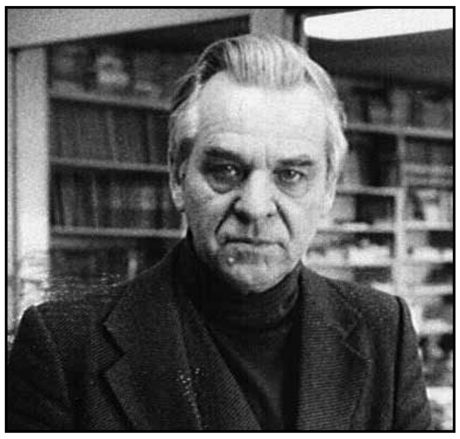
ПОХОРОН – у вівторок, 8-го березня на цвинтарі Святого Духа у Hamptonburgh, NY з Української католицької церкви св. Юра.

Світла пам'ять про Покійного назавжди залишиться у серцях всіх, хто його любив і поважав, а Всемилостивий Бог нехай прийме і благословить його душу і дарує йому вічний спокій.

Вічна Йому Пам'ять!

Помер Маріян Коць – меценат української культури

2 березня у селі Конопниця під Львовом відійшов з цього світу видатний і довголітній діяч українсько-американської громади Маріян Коць, який несповна сім років тому повернувся з Америки на постійне проживання до свого рідного Львова.

Маріян Коць

Народився М. Коць 29 червня 1922 року, середню освіту здобув у філії Львівської української академічної гімназії. Під час першої совєтської окупації Галичини в 1939-1941 роках та німецько-нацистської окупації від 1941-го до 1944 року він учителював. Після закінчення війни перебував у таборі переміщених осіб у баварському місті Ляндсгуті, звідкіля в 1950 році подружжя Маріяна й Іванни Коців еміґрувало до США, оселюючись у Джерзі-Сити, Ню-Джерзі. Тут негайно вони включилися в життя місцевої української громади, заснували для молоді суботню Школу українознавства.

Згодом І. Коць почала працювати у рекордовому відділі Українського Народного Союзу, а М. Коць розпочав широку діяльність як організатор українсько-американського кооперативного руху, працював журналістом і видавцем. У Видавництві М. Коця вийшло багато книг, зокрема монументальний „Кодекс українських народних пісень" у восьми томах Зіновія Лиська, публікації Східньоевропейського дослідного інституту ім. В'ячеслава Липинського, твори письменників Юрія Косача, Галини Журби, Павла Мовчана і Олеся Бердника, який, до речі, був деякий час гостем у домі Коців у Лексінґтоні, Ню-Йорк. В оголошенні M. P. Kots Publishing, надрукованому в числі щоденника „Свобода" від 26 травня 2000 року, читачам пропонується випродаж 60 назв книг, випущених цим видавництвом!

Меценатська діяльність подружжя М. та І. Коців була велика, але завжди без зайвого розголосу, скромна. Згадати хоча б їхню пожертву в листопаді 1989 року – 260 тис. дол. на Фонд допомоги дітям Чорнобиля; пожертва наприкінці 1990 року – 375 тис. дол. на Народний фонд допомоги Україні; дари на купівлю будинку для Українського соціологічного інституту в Ню-Йорку – 200 тис. дол.; на капітальний ремонт Будинку періодики львівської бібліотеки ім. Василя Стефаника – 470 тис. дол.; покриття коштів фестивалю „Київ мюзік фест-91" та конкурсу композиторів там же; допомога у створенні 1993 році Музею гетьманства в Києві; підтримка для донецьких шкіл; фінансування літературного журналу „Світо-Вид" і т. п.

М. Коць був ініціятором і спонзором встановлення пам'ятника гетьманові України Іванові Мазепі на Київщині, що його відкрив 6 листопада 1994 року тодішній Президент України Леонід Кравчук.

М. і І. Коці колекціонували твори видатних українських мистців. Цю колекцію, вартістю у мільйони долярів, М. Коць подарував „Палацові мистецтв" ім. Омеляна і Тетяни Антоновичів, котрий є частиною Львівської наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника. Як інформує завідувачка „Палацу мистецтв" Лариса Купчинська, незабаром вийде друком кольоровий каталог цієї колекції.

24 серпня 2010 року, у річницю відновлення державної незалежности України, Міська рада Львова на врочистому засіданні нагородила мецената М. Коця „Орденом Лева".

Похорон св. п. М. Коця відбувся в суботу, 5 березня, на полі ч. 24 Личаківського цвинтаря у Львові. Зі зворушливими словами прощання над могилою виступили священик з с. Конопниці, депутат Міської ради, директор Бібліотеки ім. В. Стефаника Мирослав Романюк та поет Ігор Калинець. Було багато квітів та вінків. Варто згадати, що на цьому ж Личаківському цвинтарі похований також рідний брат Маріяна – Роман, якого вбили ковпаківці в час свого кривавого рейду у Карпати в 1943 році.

Роман Ференцевич

В глибокому смутку повідомляємо родину приятелів і знайомих, що 1 березня 2011 р. у Вестбурі, Ню-Йорк відійшла у вічність з волі Всевишнього наша найдорожча і незабутня мамця, бабця і прабабця

СВ.П.

ЕВСТАХІЯ (Стаха) ГОЙДИШ з дому Лотиш

пл. сен. керівництва
нар. 1914 року в Новому Яричеві, Львівської області.

Закінчила Львівську Державну Семінарію, де навчалася 5 років на учительку. Вийшла заміж за інженера Романа Гойдиша, який навчався у Сорбоні в Парижі, Франція, з яким разом готувалися до виїзду до Франції. Проте у 1939 році, коли почалася Друга Світова Війна, плян щодо виїзду був зірваний. Почалися роки скитальщини: Польща, а відтак повернення до Львова і знову Польща. А в кінці через Словаччину з іншими скитальцями до Берліну, Німеччини. Вісім місяців перебули в переселенському таборі, звідки втекли з чоловіком до Баварії, де проживали 4 роки.

На запрошення односельчанки батька Романа О. Гойдиша приїхали до Ню-Йорку. Тут покійна Евстахія довідалась про Пласт, до якого вступила ще у Львові, маючи 15 років. А в Америці була верифікована і стала виховницею новачок, сестричкою, гніздовою, Крайовим Референтом Новачок і Булавною Новачок. На Крайовому з'їзді була обрана головою Крайової Пластової Старшини, де тричі була переобрана. Також 3 рази була головою Крайової Ради. За допомогою членів Крайового Проводу провела Міжнародну Пластову зустріч 5-ти континентів: Америки, Австралії, Аргентини, Канади та Німеччини.
Комендантка Новацьких таборів на Вовчій Тропі.
Референт імпрез в станиці Ню-Йорк.
Створювала костюмові забави на підставі народних казок.
За діяльність у Пласті одержала дві відзнаки Св. Юрія в золоті за працю в новацтві у 1951-1968 роках та за три каденції як голова К.П. Старшини у 1978-1985 роках.
Протягом 28 років була учителькою в Українській школі при церкві св. Юра в Ню-Йорку, де навчала Українську культуру.
Член Українського Музею.
Член 64 Відділу Союзу Українок.

Панахида відбулася 4 березня 2011 р., о год. 7:15 вечора, у похоронному заведенні Петра Яреми, 129 East 7th Street, New York, NY.

Похорон відбувся 5 березня 2011 р. о год. 9:30 ранку з Holy Cross Ukrainian Catholic Church, 3112 30th Street, NY 11106, ph: (718) 932-4060 і згодом на St. Andrews Cemetery, S. Bound Brook, NJ.

У глибокому смутку:

донька – Галина (Муся) з чоловіком Кенетом Скіпкою та синами Адамом і Лексом
син – Володимир (Вова) з дружиною Маріянною
син – Богдан з дружиною Іреною та синами Адамом і Даміном
внучка – Маґда з чоловіком Йосифом Ґаґліяно і донькою Дарією
близька і далека родина в Україні, Америці, Канаді і Польщі.

Замість квітів датки можна скласти на: Пласт в Україні (Plast Conference Inc., 941 N. Western Ave., Chicago, IL 60622).